

TEKNIKAN SANASTOKESKUS • CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI

agenter i ordlistor,
Markku Lammi,
tv-sovitin,
11 vuotta terminologina,
kiinteistöliiketoiminta,
Euroopan kielten teemavuosi,
Y-tunnus...

2 | 2001

TERMINFO

THE FINNISH CENTRE FOR TECHNICAL TERMINOLOGY

TERMIINFO

22. vuosikerta • numero 2 | 2001

JULKAISIJA Tekniikan Sanastokeskus ry
PÄÄTOIMITTAJA Lena Jolkkonen
TOIMITUSSIHTEERI Johanna Suomalainen
TOIMITTAJA Sirpa Suhonen (Summaries)
TOIMITUSNEUVOSTO Jukka Ihanus, Kari Kaartama,
Lena Jolkkonen, Sirpa Kuusisto-Niemi,
Markku Lammi, Aatto J. Repo, Mikael Reuter,
Seija Suonuuti, Krista Varantola
PAINOPIAIKKA Forssan Kirjapaino Oy, Forssa 2001
KUSTANTAJA Stellatum Oy
Asemapäällikönkatu 7, 00520 Helsinki
puh. (09) 8689 700
faksi (09) 8689 7070
http://www.stellatum.fi

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

http://www.stellatum.fi
Stellatum Oy/Tilaaajapalvelu
Kuoppamäentie 3 A, 33800 Tampere
puh. (03) 225 1948
faksi (03) 225 1955
tilaaajapalvelu@stellatum.fi

TILAUSHINNAT SUOMESSA

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa
Kestotilaus (laskutusväli 12 kk) 190 mk
Vuosikerta (12 kk) 200 mk
Irtonumero 50 mk
Tilaaajarekisterin tietoja voidaan käyttää ja
luovuttaa suoramarkkinointiin.

TILAUSEHTO

Kestotilauksena tilattu lehti tulee tilaajalle vuodesta
toiseen ilman eri uudistusta, kunnes tilaaja joko muut-
taa tilauksen määräaikaiseksi tai lopettaa sen. Tilauksen
hinta on vuoden alussa voimassa oleva hinta, joka on
painettu lehteen. Tilauksen voi keskeyttää ennen tilaus-
kauden loppua joko puhelimitse tai kirjeellä. Peruutus on
tehtävä vähintään kaksi viikkoa ennen tilausjakson alka-
mista. Mikäli peruutus ei saavu määräaikaan mennessä,
laskutetaan tilaajan saamat lehdet irtonumerohintaan
sekä peruutuksen aiheuttamat kulut 30 mk.

IRTONUMEROMYYNTI

Stellatum Oy/Tilaaajapalvelu
tilaaajapalvelu@stellatum.fi
Akateeminen Kirjakauppa,
Suomalainen Kirjakauppa ja
Turun Kansallinen Kirjakauppa.

ISSN 0358-7517

SISÄLLYS

Uuden johtajan tervehdys <i>Lena Jolkkonen</i>	3
Markku Lammi – muutostokemusta ja uskoa muutostokemusta <i>Johanna Suomalainen</i>	4
Vad gör läkare och andra agenter i ordlistor? <i>Nina Pilke</i>	6
Euroopan kielten teemavuosi 2001 <i>Johanna Suomalainen</i>	9
Kiinteistöliiketoiminnan sanasto valmistui <i>Minna Isoherranen & Sirpa Suhonen</i>	10
Sanastotyöstä lyhyt askel sanakirjatyöhön <i>Lena Jolkkonen</i>	14
Nordterm – en erfaren 25 åring <i>Anna-Lena Bucher</i>	17
Termiharava	20
Kirjallisuutta	21
Summaries	23

Lukijapalautetta voi lähettää Tekniikan
Sanastokeskukseen (osoite alla) tai sähköpostitse
osoitteeseen **terminfo@tsk.fi**

TERMIINFO INTERNETISSÄ **http://www.tsk.fi/ti/**

TSK:N YHTEYSTIEDOT

osoite	Albertinkatu 23 A 12 00120 Helsinki
puhelin	(09) 2709 1060
faksi	(09) 608 859
sähköposti	tsk@tsk.fi, terminfo@tsk.fi
Internet	http://www.tsk.fi

TERMIPALVELU (MAKSULLINEN EI-JÄSENILLE)

puhelin	(09) 608 876
faksi	(09) 608 859
sähköposti	termipalvelu@tsk.fi

Uuden johtajan tervehdys

Kun kirjoitin viime Terminfoon pääkirjoitusta Nordterm-tapahtumasta, en vielä arvannut, että tähän numeroon kirjoitan pääkirjoitusta Sanastokeskuksen johtajana. TSK:ssa on nimittäin jälleen tapahtunut paljon henkilöstörintamalla: Sanastokeskuksessa yli vuosikymmenen palvelut terminologi ja vt. toiminnanjohtaja *Virpi Kalliokuusi* on siirtynyt toisen työnantajan palvelukseen ja minä olen vastaanottanut uudet haasteet ja vastuut TSK:n johtajana 1.4. alkaen.

Myös lehden toimitussihteeri on vaihtunut. *Minna Isoherranen* toimi reilun vuoden verran toimitussihteerinä ja hänen tehtävänsä jatkaa *Johanna Suomalainen*, joka viime kesänä tuli kesäharjoittelijaksi Sanastokeskukseen ja syksyllä jatkoi terminologina. Kuten useimmat lukijat varmaankin muistavat, Terminfo koki viime vuoden alussa 20-vuotiaan taipaaleensa kunniaksi ulkoisen muodonmuutoksen, toki sisältöäkin osittain uudistettiin. Tällä linjalla Johannan ja minun on hyvä jatkaa.

Vaikka johtajan tehtävät TSK:ssa ovat minulle uusia, ei Sanastokeskus ja sen toiminta ole minulle millään tavalla vieras. Olen toiminut talossa terminologina jo vuodesta 1995 lähtien, paria vanhempainloma lukuun ottamatta. Mukaan tulin silloin kun EU:n termistönkeruuprojekteja aloiteltiin ja TSK:n henkilöstömäärä kaksinkertaistui. Siitä lähtien olenkin saanut olla mukana sanastotyössä sekä TSK:n yleishyödyllisten peruspalvelujen että monenlaisten projektien kautta.

TSK jatkaa jo viime vuosien aikana tutuksi tullutta linjaansa. Haluamme kehittyä edelleen ja vahvistaa asemaamme kansallisena sanastokeskuksena tekemällä työtä monilla yhteiskunnallisesti merkittävillä aloilla. Sanastotyön menetelmät ovat edelleenkin vankkana pohjana ja perusedellytyksenä kaikessa työssämme, mutta toimintatapoja kehitämme tietoyhteiskunnan tarpeisiin sopiviksi. Viime vuosina Tietotekniikan termitalkoot on ollut oiva esimerkki tästä kehityksestä: Termitalkoissa sanastotyö on jatkuvaluonteista, tulos julkaitaan Internetissä ja työryhmät kommunikoivat sähköpostin

välityksellä. Menetelmä ja aihe ovat herättäneet laajaa kiinnostusta ja houkutelleet sanastotyöhön mukaan monia uusia ihmisiä, myös aivan tavallisia kielenkäyttäjiä. Termitalkoissa opittuja menetelmiä sovelletaan muihin projekteihin soveltuvien osin.

Varma kevään merkki TSK:ssa on jäsenistön vuosikokous huhtikuun lopulla. Tänä vuonna kokous pidettiin 26.4. aivan Helsingin keskustassa sijaitsevan Lasipalatsin Palmuhuoneessa. Läsna oli runsaan 20 jäsenen edustajat ja kokouksessa käsiteltiin sääntömääräisiä asioita eli näin kevään kokouksessa yhdistyksen toimintakertomusta ja tilinpäätöstä. Myös alustavaa toimintasuunnitelmaa ja talousarviota ensi vuodelle esiteltiin lyhyesti. Kokouksen lopuksi saimme kuulla kokemuksia Matkaviestinprojektista TSK:n terminologin *Sirpa Suhosen* ja Soneran kielikonsultin *Gunilla Garoffin* kertomana.

I skrivande stund närmar sig Nordterm 2001 med stormsteg. Vi har fått in ett gott antal anmälningar, kursen är fullbokat och symposiet kommer att ha närmare 80 deltagare. Förbedelsearbetet är inne på en hektisk slutraka och snart återstår det bara att önska alla deltagare välkomna och tillönska dem några riktigt givande dagar. Vi arrangörer hoppas att dagarna ger var och en någonting ur kunskapsmässig synvinkel, att alla får några nya impulser att ta med sig hem till vardagens arbetet. Likväl hoppas vi att den sociala samvaron blir inspirerande och att nya, värdefulla kontakter kan knytas.

Alla Terminfos läsare tillönskas en skön sommar!
Hyvää kesää kaikille Terminfon lukijoille!

lena.jolkkonen@tsk.fi

Kesätauko termipalvelussa ja kirjaston aukioloajoissa

Sanastokeskuksen termipalvelu ja kirjasto ovat suljettuina Nordterm-päivien aikana 13.6.–15.6. sekä 16.7.–27.7.

Muina aikoina palvelemme normaalisti arkisin klo 8.30–16.00.

Lisätietoja TSK:n toimistosta puhelinnumerosta (09) 2709 1060.

Termtjänsten och biblioteket är stängda

TSK:s termtjänst och bibliotek är stängda 13.6.–15.6. med anledning av Nordterm 2001.

Även har vi sommarstängt 16.7.–27.7.

För övrigt betjänar vi normalt alla vardagar kl. 8.30–16.00.

Mer information tfn (09) 2709 1060.

Markku Lammi muutoskokemusta ja uskoa muutostyöhön

Johanna Suomalainen

4

Taloustieto Oy:n toimitusjohtaja ja Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLAn talous- ja viestintäjohtaja *Markku Lammi* aloitti Tekniikan Sanastokeskuksen hallituksessa vuonna 1998. TSK:n hallituksessa oli aiemmin ollut mukana Taloustiedon silloinen toimitusjohtaja *Pekka Ylä-Anttila*. Ylä-Anttilan siirryttyä toisiin tehtäviin Lammista tuli Taloustieto Oy:n toimitusjohtaja ja edeltäjänsä tavoin myös TSK:n hallituksen jäsen.

TSK:n toiminta ei kuitenkaan ollut Lammille täysin uutta. Ensimmäisen kerran hän tutustui TSK:n toimintaan jo vajaat 10 vuotta sitten, jolloin TSK:lle etsittiin mahdollisia yhteistyökumppaneita. "Yksi näistä yhteistyökumppanivaihtoehdoista oli Taloustieto, ja yhteistyömahdollisuuksista tehtiin pieni selvitys. Loppujen lopuksi päädyttiin kuitenkin siihen, että TSK haluttiin säilyttää itsenäisenä yhdistyksenä", kertoo Lammi.

TSK:n hallitus – monipuolista osaamista

"TSK:n hallituksen tehtävä on luonnollisesti ennen kaikkea johtaa, kehittää ja valvoa yhdistyksen toimintaa", sanoo Lammi. Erityisen tärkeänä tehtävänä Lammi pitää TSK:n strategioiden ja linjausten pohtimista, jota hallituksessa tehdään jossain määrin koko ajan. Lisäksi Lammin mielestä on tärkeää, että hallitus innostaa ja kehottaa myös TSK:n työntekijöitä uusiin ajatuksiin.

Lammi pitää TSK:n hallituksen tämän hetkistä kokoonpanoa erittäin hyvänä. Lammi yhtyy *Kari Kaartaman* Terminfoossa 3/2000 esittämään näkemykseen, ettei TSK:n hallitukseen juurikaan tarvita terminologista osaamista, sillä sanastotyöstä vastaavat TSK:n osaavat terminologit.

"Hallitus vastaa taloudesta ja hallinnosta, ja näin ollen onkin tärkeää, että hallituksen kokoonpano on nykyisen tavoin monipuolinen. Hallituksessa tulee olla eri alojen ammattilaisia, joilla on eri alojen osaamista", sanoo Lammi. "On hyvä, että TSK:n hallituksesta löytyy tiedemaailman edustajia, yhdistyksen toiminnan edustajia, asiakkaan edustajia ja niin edelleen", jatkaa Lammi.

"Uskon itse tarjoavani hallitukseen ainakin kokemusta ja tietoa organisaatiosta, jonka projektirahoitus tulee ulkoapäin, sillä suurin osa ETLAn projektirahoituksesta tulee projektien tilaajilta", sanoo Lammi. Toinen Lammin vahva osaamisalue on kokemus moninaisista organisaatoratkaisuista, sillä hän on jo muutaman vuoden toiminut samanaikaisesti sekä osakeyhtiön toimitusjohtajana että yhdistyksen talous- ja viestintäjohtajana.

TSK:n keskeisimmät tehtävät

Lammi jakaa TSK:n keskeisimmät tehtävät neljään osaan. "Yhteiskunnallinen palvelutehtävä on yksi TSK:n tärkeimmistä tehtävistä. TSK tuottaa tietoa termien maailmasta, ja on tärkeää, että tämä tieto on kaikkien saatavilla. Tällöin tieto palvelee muitakin kuin vain tilaajaa ja on yleishyödyllistä tietoa", sanoo Lammi.

"On selvää, että toinen TSK:n keskeinen tehtävä on tarjota jäsenilleen jäsenpalveluita. Yhdistys on kuitenkin aina jäseniensä yhdistys", toteaa Lammi. Jäsenpalveluilla Lammi tarkoittaa ennen kaikkea Terminfo-tiedotuslehteä, termipalvelua sekä alennettuun hintaan tarjottavia palveluita.

Kolmantena tehtävänä Lammi näkee TSK:n terminologisen osaamisen laaja-alaisen hyödyntämisen. "TSK:ssa hyödynnetään tätä osaamista joka päivä muun muassa eri projekteissa", sanoo Lammi. Lammi painottaa TSK:n etulyöntiasemaa suomalaisena sanastotyön tekijänä. "TSK on perinteikäs ja luotettava osapuoli, jolta varmasti löytyy osaamista, tietoa ja kokemusta", sanoo Lammi.

Neljäs TSK:n tehtävä on Lammin mukaan terminologia-alan tutkimus- ja kehitystyö, joka lisää terminologista tietoa ja sitä kautta osaamista sekä edistää alan merkitystä ja arvostusta.

TSK:n tulevaisuus

TSK:n hallitus on viime aikoina pohtinut entistä enemmän yhdistyksen tulevaisuutta ja mahdollisia uusia strategioita. Lammi uskoo pystyvänsä strategioita pohdittaessa hyödyntämään kokemuksiaan ETLAn muutoksista. ETLA kävi Lammin mukaan lama-aikana läpi kaksi suurta muutosta: ensimmäinen oli ETLAn sisäinen asennemuutos "virastosta" asiantuntija- ja projektiorganisaatioksi, ja toinen suuri muutos koski yhdistyksen rahoitusrakennetta.

"ETLAn rahoitusrakenteen muutoksessa oli keskeistä siirtyminen ulkoapäin saatavaan projektirahoitukseen. Samantapainen rahoitusmalli on käytössä myös TSK:ssa, jossa tilaajat rahoittavat tilaamansa projektit", toteaa Lammi. Lammi toivoisi kuitenkin lisää julkista rahoitusta TSK:n projekteille, sillä kyse on hänen mukaansa ennen kaikkea yhteiskunnallista tietoa lisäävästä työstä.

Monipuolinen työ ja mielekäs vapaa-aika

Lammin johtama Taloustieto on pienkustantamo, joka kustantaa mm. yleistajuista kirjallisuutta talouden alalta sekä talousalan sanakirjoja ja sanastoja. Osa kustannettavasta materiaalista on Taloustiedon omia julkaisuja ja osa muiden tahojen tekemiä.

Tunnetuin Taloustiedon omista julkaisuista on Lammin mukaan *Taloussanasto*, joka sisältää yritys- ja kansantalouden alaan kuuluvia käsitteitä, käsitteiden määritelmiä sekä vieras-kielisiä vastineita. Sanasto ilmestyi ensimmäisen kerran vuonna 1974, jonka jälkeen sanastosta on ilmestynyt seitsemän uudistettua painosta. Sanaston viimeisin versio on vuodelta 1998.

Taloustieto Oy:n omistaa Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA, jossa Lammi toimii talous- ja viestintäjohtajana. "ETLA tekee kansantaloudellista, liiketaloudellista ja sosiaalipoliittista tutkimusta sekä talousennusteita. Lisäksi se on TSK:n tavoin yksityinen, voittoa tavoittelematon yhdistys, jolla on oma jäsenkuntansa", kertoo Lammi.

Taloustieto Oy:n toimitusjohtajan työhön kuuluu Lammin mukaan normaalien rutiinien lisäksi paljon myös uuden ideointia. ETLAssa talous- ja viestintäjohtajan tehtäväkenttä sitä vastoin on paljon monipuolisempi. Lammi kertoo vastaavansa muun muassa talous- ja projektihallinnosta sekä tiedottamisesta. "Hauskinta ja haastavinta omassa työssäni onkin työn monipuolisuus", sanoo Lammi.

Vapaa-aikana Lammi kertoo "harjoittelevansa kalastamisen harrastamista". "Kalastuksen lisäksi muu vapaa-aika kuluu peruskoulun ala-asteikäisten lasten kaitsemisessa", sanoo Lammi nauraen.

Vad gör läkare och andra agenter i ordlistor? – Att beskriva handlingar och händelser inom olika fackområden

Nina Pilke

6

En central del av den mänskliga tillvaron utgörs av handlingar och händelser. Olika handlingar och händelser hör såväl till vår vardag som till den mera specialiserade verksamheten. Det finns översvämningar, jordbävningar, bränder, presidentval, diskande och beskattning. I allmänspråkliga sammanhang orsakar detta vanligtvis inte problem, eftersom saker och ting beskrivs på ett allmänt plan.

Inom de olika fackområdena är det däremot annorlunda. Det är vanligt att en läkare hellre genomför en operation än att han opererar någon, en ingenjör genomför idrifttagning av en motor istället för att ta motorn i bruk. Fackområdena har sina skäl till detta. Det är lättare att uppfatta och relatera handlingar och händelser till varandra om de behandlas som om de var stelnade. I bakgrunden finns vanligtvis dock i båda fallen bara ett enda begrepp. Därför kan man i en fackordlista definiera både *operera* och *operation*. Oftast hittar man emellertid inte alls t.ex. verbet *operera* i en medicinsk ordlista.

Handlingar och händelser i ordlistor

Inom den forskning som gäller det begreppsliga ordnandet och den språkliga kodningen av fenomen inom olika fackområden har man hittills inte ägnat intresse åt det vetande som gäller fackspecifika handlingar och händelser även om man har varit medveten om t.ex. de olika processernas betydelse inom produkttillverkningen. I min avhandling *Dynamiska fackbegrepp. Att strukturera vetande om handlingar och händelser inom teknik, medicin och juridik* har jag studerat hur begrepp som har att göra med handlingar och händelser (= dynamiska begrepp) beskrivs i fackordlistor.

I terminologiska undersökningar har man oftast koncentrerat sig på konkreta fenomen, och därför lämpar de terminologiska metoderna sig bäst för just beskrivningen av dylika fenomen. Det finns inte färdiga metoder för handlingar och händelser, och därför är syftet med min undersökning att utveckla metoder som kan användas när fackspecifika handlingar och händelser behöver analyseras och beskrivas.

Min undersökning strävar efter att fylla luckan i den terminologiska teorin då jag genom att analysera de dynamiska begreppen i materialet har utarbetat ett konkret analysredskap, känneteckenklasser, för dynamiska begrepp.

Inte bara teknik

Materialet i min undersökning består av drygt 1500 svenska definitioner. Definitionerna härstammar från tekniska, medicinska och juridiska ordlistor. Valet av vetenskapsområdena är vetenskapsteoretiskt. Jag har velat arbeta med så olika vetenskapsområden som möjligt, eftersom en vid utgångspunkt ger en helhetsbild av sättet att strukturera vetande om handlingar och händelser.

En motivering är också att jag har velat pröva de terminologiska metoderna utanför tekniken som är det traditionella området för de terminologiska aktiviteterna. De dynamiska begreppens andel i de utvalda ordlistorna har visat sig vara i genomsnitt 16 % vilket visar att handlingar och händelser har betydelse inom olika fackområden.

Kännetecken för dynamiska fackbegrepp

I min undersökning tillämpar jag terminologiska metoder och sätter därmed begrepp och begreppskännetecken i centrum för uppmärksamheten. Mina analyser av materialet visar att handlingsbegrepp beskrivs i ordlistorna genom att man anger vem gör, varför, hur, under vilka förhållanden, var och när man gör något. Händelsebegrepp beskrivs genom att man anger vad som har orsakat händelsen samt hur, var och när händelsen inträffar.

Utgående från analysresultaten har jag utvecklat ett känneteckenssystem som innehåller sex klasser för handlingsbegrepp och fyra för händelsebegrepp. Systemet ser ut som följer:

Begreppstyp	HANDLINGSBEGREPP	HÄNDELSEBEGREPP
Kännetecken	Agent (Vem?) Avsikt (Varför?) Metod (Hur?) Förhållanden (Omständigheter?) Plats (Var?) Tid (När?)	Påverkande faktor (Orsak?) Sätt (Hur?) Plats (Var?) Tid (När?)

Tabell. Kännetecken för dynamiska fackbegrepp.

Dimensioner – ett nytt sätt att analysera begrepps innehåll

Min analys av realiserade kännetecken i begreppsdefinitioner utvidgar en traditionell terminologisk analys i det avseendet att jag inför och fokuserar semantiska kategorier som jag kallar *dimensioner* inom de känneteckenklasser som jag utarbetat. Avsikten med detta är att diskutera vad som rymms inom klasserna och vilka inre strukturer detta fackliga vetande möjligen inrymmer.

I min analys har jag först klassificerat de realiserade kännetecknen enligt känneteckenklass, t.ex. *tid*. Därefter har jag studerat vilka semantiska kategorier som kan urskiljas i materialet inom varje klass. Inom klassen *tid* t.ex. kan de realiserade kännetecknen uttrycka ordning i relation till andra skeenden (Ex. 1), utsträckning i tiden (Ex. 2) eller frekvens (hur ofta eller sällan, Ex. 3) för handlingen (Ex. 1 och Ex. 3) eller händelsen (Ex. 2).

(1)

högfrekvensförvärmning

högfrekvensuppvärmning *före process med förhöjd temperatur, t ex före härdning eller vulkning [...]* (TNC 84)

(2)

glansförlust

defekt som innebär att torkat färg- eller lackskikt förlorar glans vid eftertorkning, vanligen *under en tid av flera veckor* (TNC 88)

(3)

allmän fastighetstaxering

sker vart sjätte år för olika typer av fastigheter [...] (JUR)

De terminologiska metoderna har visat sig vara ett användbart och effektivt hjälpmedel i analysen av fackbegrepp och förmedling av vetande oberoende av fackområde. Min undersökning visar att teknik, medicin och juridik å ena sidan använder samma drag när de definierar sina begrepp, men att de å andra sidan också har sina egna karakteristiska drag som beror på de olikartade forskningsobjekten och områdenas annorlunda sätt att uppfatta dem.

Analyserna av definitioner av dynamiska fackbegrepp i ett avgränsat material ger några värdefulla svar på frågan om varför vissa kännetecken och dimensioner realiserar i en definition men saknas i en annan. Vissa tendenser kan också spåras när det gäller valet av vilka kännetecken och dimensioner som borde realiserar i definitionerna.

Karakteristiskt för tekniken är t.ex. att man lämnar den som gör någonting utanför definitionen, eftersom resultatet är viktigare än den som gör något. Inom medicinen däremot kan den som utför handlingen vara viktig därför att vissa

Om författaren:

Nina Pilke är forskare vid Vasa universitet, institutionen för nordiska språk.

ingrepp förutsätter att man har en viss kompetens. Bara en läkare får t.ex. ge intyg för sjukskrivning. Inom juridiken har allt som görs anknytning till lagar och förordningar. Endast en domstol kan t.ex. besluta om ett straff. Beroende på fackområdet kan agenter alltså göra en hel del i ordlistor.

Verb eller substantiv?

Majoriteten av termerna i mitt material är substantiv. I både det medicinska och juridiska materialet är verbens andel endast några procent. En möjlig förklaring till att de tekniska ordlistorna ser ut att innehålla flera verb som termer (ca 10% av alla termer som representerar dynamiska begrepp) kan antas ligga i att man bland terminologer har diskuterat användningen av verb som uttryck för begrepp.

Det kan antas att de substantiviska termernas höga andel i fråga om händelsebegrepp beror på att det ofta är naturligt att uttrycka en händelse med hjälp av ett substantiv (t.ex. jordbävning). I övrigt syns det vetenskapliga sättet att uttrycka sig i mitt material.

Drygt 30 begrepp representeras av både ett verb och ett substantiv i de studerade ordlistorna. Man kan ha ett begreppet dels en definition som inte innehåller mycket utöver den parallella termen, dels en annan definition där begreppet beskrivs utförligare. I det tekniska materialet är det alltid den termpost som innehåller ett verb som får den innehållstomma definitionen (ex. 4):

(4)

härda

genomföra härdning (TNC 84)

härkning

process vid vilken en polymer- eller prepolymerblandning överförs till ett formstabil tillstånd genom polymerisation eller tvärbinding; jfr vulkning (TNC 84)

Ordlistan kan också innehålla två begreppsdefinitioner av vilka den ena är formulerad med tanke på verbtermen och den andra med tanke på den substantiviska termen. Mitt material ger det intrycket att termposten med verbtermen får en knapphändigare definition jämfört med termposten med den substantiviska termen:

(5)

accept 2

godkännande av anbud, varigenom enl. vissa regler i avtalslagen bindande avtal kommer till stånd (JUR)

acceptera 2

anta lämnat anbud (JUR)

Alternativt kan definitionen av ett dynamiskt begrepp innehålla en hänvisning till den andra termposten. Detta förekommer i det medicinska och i det juridiska materialet och hänvisningarna går alltid från en knapphändig termpost med en verbterm till en innehållsrikare termpost med en substantivisk term:

(6)

infektera (om smittämne e.d.):
intränga i (kroppen, ett organ etc.), smitta ner; se > infektion (MED)

infektion

innebär att levande smittämnen (bakterier, virus svampar, parasiter) överförs till och in i kroppen. Överföringen kan ske via luftburna droppar (> droppinfektion), indirekt kontakt, dvs. via fingrar och händer till ögon, näsa och mun, resp. genom direkt kontakt, t.ex. kyssar, samlag, via födoämnen och dricksvatten etc. – I. kan även betyda infektionssjukdom (vanligen lindrig). Man talar också om i. av livsmedel, vatten, luft osv. (MED)

Om ett verb används som term kan man uttrycka det som görs eller det som händer direkt med hjälp av ett verb i definitionen. Om däremot ett substantiv representerar begreppet formuleras definitionen oftast med hjälp av nominaliseringar som ger en mera stabil bild av det dynamiska hos begreppet jämfört med verb. Om de två termerna som tillhör olika ord-klasser placeras i olika termposter (utan direkta hänvisningar), ges informationen om begrepps innehållet lätt två gånger (i något avvikande språklig form) i ordlistan. Den som använder ordlistan kan då uppfatta att det är fråga om två skilda begrepp.

Till slut

Många faktorer inverkar på hur det fackliga vetandet presenteras i en ordlista. Bl.a. är syftet med ordlistan och det redan existerande vetandet inom området dylika faktorer. Därför är det inte möjligt att ge slutgiltiga svar på frågan hur fackligt vetande skall presenteras i olika situationer.

Eftersom alla de tre fackområdena i min undersökning också har många gemensamma kännetecknande drag, kan åtminstone delvis samma analys- och beskrivningsmetoder användas när begrepp inom teknik, medicin och juridik beskrivs.

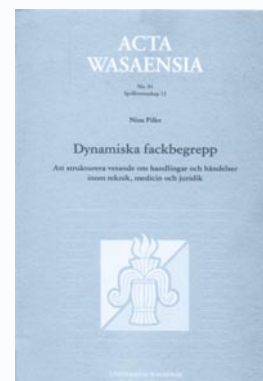
De resultat som mina analyser har gett och den modell som jag har utvecklat i avhandlingen kan användas som en allmän utgångspunkt när vetande om handlingar och händelser inom olika fackområden behöver struktureras och förmedlas vidare.

Undersökta ordlistor:

TNC 88 = *Färg- och lackteknisk ordlista* (1988). Stockholm: Tekniska nomenklaturcentralen.
JUR = *Juridikens termer* ([1958] 1993). 8 upplagan. Falköping: Almqvist & Wiksell Förlag.
MED = *Medicinska Ord. Det medicinska språket: begrepp, definitioner, termer*. (1996). Lund: Studentlitteratur.
TNC 84 = *Plast- och gummiteknisk ordlista* (1986). Göteborg: Tekniska nomenklaturcentralen.

Pilke, Nina (2000). *Dynamiska fackbegrepp. Att strukturera vetande om handlingar och händelser inom teknik, medicin och juridik*. Acta Wasaensia No 81, Språkvetenskap 15. Vaasa-Vasa: Universitas Wasaensis. ISBN 951-683-886-3.

Doktorsavhandlingen kostar 200 mk och kan beställas från Vasa universitet (<http://www.uwasa.fi/julkaisu/>).

Euroopassa vietetään tänä vuonna Euroopan kielten teemavuotta. Euroopan neuvosto ja Euroopan unioni ovat yhdistäneet voimansa ja julistaneet 2001 kielten teemavuodeksi. Teemavuosi koskee kaikkia Euroopan unionin ja Euroopan neuvoston 47 jäsenvaltiota ja kaikkia Euroopassa käytettäviä kieliä. Juhlavuoden tarkoituksena on korostaa Euroopan kielellistä monimuotoisuutta ja edistää kielten opiskelua.

Teemavuoden lähtökohtia

Teemavuoden idea alkoi kypsyä viitisen vuotta sitten ns. valkoisen ja vihreän kirjan myötä. Vuonna 1995 ilmestyneessä Euroopan komission valkoisessa kirjassa *Opettaminen ja oppiminen kohti kognitiivista yhteiskuntaa* asetettiin tavoitteeksi, että jokainen eurooppalainen hallitsee äidinkieltänsä lisäksi kaksi yhteisössä käytettävää kieltä.

Seuraavana vuonna komissio julkaisi vihreän kirjan *Koulutus - Ammattikoulutus - Tutkimus - Kansainvälisen liikkuvuuden esteet*. Kirjassa todetaan, että "vähintään kahden yhteisön kielen hallitsemisesta on tullut ehdoton edellytys, joka antaa unionin kansalaisille mahdollisuuden hyötyä sisämarkkinoiden toteuttamisen myötä tarjoutuvista uusista ammatillisista ja henkilökohtaisista mahdollisuuksista".

Teemavuoden tavoitteet

Eurooppa on kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoinen yhteisö, jolla on valtava sivistyksellinen ja kulttuurinen arvo. Euroopan kielten teemavuodella pyritäänkin edistämään alueen monikielisyttä. Tarkoituksena on saada Euroopan kansalaiset arvostamaan ja suojelemaan monikielisyttä omissa yhteiskunnissaan.

Teemavuoden toisena päätavoitteena on saada yhä useammat kansalaiset ymmärtämään kieltenopiskelun merkitys. Kansalaiset halutaan saada oivaltamaan, että kielten oppiminen kehittää suvaitsevuuutta ja ymmärtämystä eri kielellisen ja kulttuurisen taustan omaavien ihmisten välillä. Oppimisen kautta saatu kielitaito sen sijaan antaa paremmat mahdollisuudet liikkuvuuteen, työllistyyvyyteen, koulutukseen ja tiedonsaantiin.

Kielten opiskelu

Teemavuonna pyritään saamaan mahdollisimman moni eurooppalainen opiskelemaan kieliä. Euroopan neuvosto ja Euroopan unioni ovat sitoutuneet parantamaan kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisten mahdollisuuksia kielten oppimiseen. Kielten oppimista halutaan edistää iästä, taustasta, sosiaalisesta asemasta tai aiemmasta koulutuksesta riippumatta. Tähän tavoitteeseen pyritään tarjoamalla riittävästi informaatiota opiskelumahdollisuuksista sekä levittämällä

tietoa kieltenopetuksesta ja niistä menetelmistä ja välineistä, jotka auttavat opetusta ja opiskelua.

Mitä Euroopassa tapahtuu?

Kielivuoden Euroopan tasoinen avauskonferenssi järjestettiin helmikuun puolivälissä Lundissa, Ruotsissa. Vuoden aikana EU järjestää koko unionin alueelle ulottuvan laajamittaisen tiedotuskampanjan, johon kuuluu erilaisia julkaisuja, aineistoa joukkoviestimien käyttöön, julkisuuden henkilöiden tuenilmaisuja sekä paljon erilaista mainosmateriaalia. Lisäksi järjestetään konferensseja ja erilaisia kielitaitoon ja kielenopetukseen liittyviä kilpailuja.

Koko Euroopan laajuinen kielten teemaviikko *Aikuisetkin opiskelemaan* järjestettiin 5.–11.5.2001. Euroopan kielten teemapäivä järjestetään 26.9.2001 ja teemavuoden päätöstapahtuma on joulukuussa Belgiassa. Lisää tietoa teemavuodesta ja Euroopan laajuisista hankkeista löytyy Euroopan unionin (<http://europa.eu.int/comm/education/languages/actions/commactions.html>) ja Euroopan neuvoston (<http://culture.coe.int/AEL2001EYL/>) WWW-osoitteista.

Mitä Suomessa tapahtuu?

Myös Suomessa vietetään Euroopan kielten teemavuotta erilaisten ohjelmien merkeissä. Teemavuoden virallinen avausilaisuus järjestettiin 28.2.2001 Helsingissä. Eri puolilla Suomea järjestetään monipuolisesti hyvin erilaisille ryhmille tarkoitettuja kieliin ja kielten opiskeluun liittyviä tilaisuuksia.

Syyskuussa järjestetään mm. kieli- ja kulttuuriseminaari suomenkielisille lukiolaisille ja lokakuussa joukko ruotsin-suomalaisia lukiolaisia lähtee viikoksi tutustumismatkalle Norjaan. Tapahtumien tarkoituksena on tutustuttaa suomenkieliset lukiolaiset entistä paremmin ruotsin kieleen ja kulttuuriin ja suomenruotsalaiset norjan kieleen ja sikäläiseen lukio-opiskeluun. Syksyn aikana järjestetään lisäksi mm. aikuisille kielten opiskelijoille ja pienyrityksille alueellisia tapahtumia, joissa käsitellään aikuisten kielenoppimista ja mahdollisuuksia opiskella vieraita kieliä.

Lokakuussa Suomen kielenopettajien liitto SUKOL ry palkitsee vuoden kielenopettajan sekä antaa kunniamaininnan julkisuuden henkilölle, joka on edistänyt kielten opetusta ja kulttuurien välisiä suhteita. Hiukan myöhemmin marraskuussa järjestetään *Viittomakielten oppiminen ja opettaminen* -seminaari, jossa tutkitaan viittomakielen opiskelumahdollisuuksien kehittämistä ja esitellään oppimista tukevia materiaaleja ja välineitä. Suomen virallinen päätöstilaisuus järjestetään 12.12.2001 Helsingissä.

Lisää tietoa Suomessa järjestettävistä tapahtumista löytyy WWW-osoitteesta <http://www.edu.fi/projektit/kielivuosi2001/>.

Kiinteistöliiketoiminnan sanasto valmistui

Minna Isoherranen & Sirpa Suhonen

10

Kiinteistöliiketoiminnan sanastoprojekti aloitettiin kesälä 2000 Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry:n aloitteesta. Projektin tavoitteeksi asetettiin kiinteistöliiketoimintaan liittyvien peruskäsitteiden selkiyttäminen yleisesti hyväksyttävissä olevien määritelmien avulla. Sanastotyöryhmään kuului kiinteistöalan asiantuntijoita sekä TSK:n terminologeja. Sanastoprojektin johtoryhmänä toimi RAKLIn käyttö- ja ylläpitotoimikunta.

Kiinteistöliiketoiminnan sanastossa on 105 käsitettä ja 11 käsitejärjestelmäkaaviota. Sanaston käsitteet on määritelty suomeksi ja niille on annettu englanninkieliset vastineet. Samanaikaisesti käynnissä on ollut Kiinteistötalouden instituutin Kiinteistötalouden sanastohanke, jonka tulokset ovat myös valmistumassa kevään aikana.

Kiinteistöliiketoiminnan sanastoa tehtäessä hankalimmiksi osoittautuivat alan peruskäsitteet, joiden parissa sanastotyöryhmä vietti useita kokouksia. Sanasto oli laajalla lausuntokierroksella ja käsitteistä päästiin yhteisymmärrykseen useimpien tahojen kanssa. Kuten aina sanastotyössä, niin tässäkin sanastossa, on jouduttu tekemään kompromisseja lopputuloksen saavuttamiseksi.

Oheessa on esitelty sanaston kahden ensimmäisen osion käsitteet, jotka käsittelevät kiinteistöliiketoiminnan peruskäsitteitä sekä kiinteistöjohtamisen käsitteitä. Kokonaisuudessaan sanasto on saatavilla RAKLIn WWW-sivustolta (<http://www.rakli.fi>) PDF-tiedostona.

Kiinteistöliiketoiminnan peruskäsitteitä

1 kiinteistö

en real estate; real property

Lainsäädännössä kiinteistöllä tarkoitetaan kiinteistörekisteriin kiinteistönä merkittyä maa- tai vesialueen omistuksen yksikköä. Kiinteistöön kuuluvat sillä sijaitsevat kiinteistön omistajan omistamat rakennukset ja kiinteät laitteet. (Ks. Kiinteistörekisterilaki ja Kiinteistön muodostumislaki.)

Sanaa kiinteistö käytetään puhekielessä yleisesti mm. pelkästä rakennuksesta.

2 kiinteistön elinkaari

en real estate life cycle; real property life cycle

kiinteistön vaiheet maanhankinnasta ja kiinteistön mahdollisesta rakentamisesta sen hyödyntämisestä luopumiseen

Kiinteistön toiminnallinen, taloudellinen ja tekninen elinkaari muodostaa ketjun, joka koostuu erilaisista ja eri tavoin kerrostuvista sykleistä, esimerkiksi omistamiseen, liiketoimintaan ja käyttötarkoitukseen perustuvista sykleistä.

Kiinteistön elinkaari pitää sisällään myös rakennuksiin ja rakennusosiin liittyvät erilliset elinkaaret.

3 kiinteistöliiketoiminta

en real estate business; real property business

kiinteistön omistamiseen, hyödyntämiseen tai asiakaspalvelujen tuottamiseen liittyvät toiminnot, joilla on liiketaloudelliset tavoitteet

Kiinteistöliiketoiminnan ydinajatuksena on luoda lisäarvoa tuottavia palveluja kiinteistön käyttäjille ja sitä kautta tuottoja kiinteistön omistajille ja kiinteistösijoittajille *kiinteistön elinkaaren* aikana.

Kiinteistöliiketoiminta perustuu liiketaloudellisten periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti harjoitettuun *kiinteistönpitoon*.

Kiinteistöliiketoiminta sisältää seuraavia toimintoja: *kiinteistökehitys*, rakennuttaminen, *kiinteistösijoittaminen*, *kiinteistökauppa*, vuokraus, *kiinteistöhallinto*, *kiinteistön ylläpito* ja *käyttäjätöiminnot*.

4 kiinteistönpito

en ~building management

kiinteistöstä ja sen hyödyntämisestä vastaaminen

Kiinteistönpito voi sisältää samat toiminnot kuin *kiinteistöliiketoiminta*, mutta kiinteistönpitoa ei välttämättä harjoiteta liiketaloudellisin periaattein (vrt. esimerkiksi asunto-osakeyhtiöt, keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt, kirkot ja seurakuntayhtymät sekä muut yleishyödyllisiin tarkoituksiin kiinteistönpitoa harjoittavat julkisyhteisöt).

5 kiinteistökehitys; kiinteistökehittäminen

mieluummin kuin: developpaus

ei: kiinteistöjalostus; kiinteistöjalostaminen

en real estate development; property development; ~development

toiminta, jonka tarkoituksena on lisätä yksittäisen *kiinteistön* tai tietyn alueen ja sen kiinteistöjen arvoa

Kiinteistökehityksen kohteena voi olla esimerkiksi kiinteistön raakamaan muodostava maa- tai vesialue, kiinteistöön kuuluva tontti tai tontilla sijaitseva rakennus tai sen osa. Kiinteistökehitys voi kohdistua joko suunnitteilla olevaan kiinteistön osaan tai jo olemassa olevaan kiinteistöön ja sen osiin. Yksittäisen rakennetun

kiinteistön ja siihen kuuluvien rakennusten kehittämisestä käytetään kuitenkin vakiintuneesti nimitystä kiinteistöjalostus.

Puhekielessä ja arkityylisessä kirjallisessa viestinnässä kiinteistökehityksestä käytetään usein synonyymia developmentaus.

6

kiinteistökauppa; kiinteistökaupankäynti

mieluummin kuin: kiinteistön kauppa

en conveyance of real property; conveyance of property;
< real estate business; land property transfer;
transfer of property

omistusoikeuksien hankkiminen ja luovuttaminen vastiketta vastaan *kiinteistöihin* tai niiden osiin

Kiinteistökauppa-käsite on tässä määritelty kokonaisvaltaisena kiinteistöjen ostamiseen ja myymiseen liittyvänä toimintana, joka voi kattaa mm. seuraavat osat: alueet: kiinteistön osto, kiinteistön myynti, kiinteistönvaihto, kiinteistönvälitys sekä kiinteistöarviointi.

Kiinteistökauppa-nimitystä käytetään suomen kielessä myös viittamaan yksittäiseen kiinteistön osto- tai myyntitoimenpiteeseen (vrt. esimerkiksi 'tehdä hyvä kiinteistökauppa').

7

kiinteistöhallinto; kiinteistön hallinto

en real estate administration

toiminta, jonka tarkoituksena on *kiinteistöön* liittyvän talouden, toiminnan, henkilöstön ja tietohuollon ohjaus ja valvonta sekä kiinteistön juridisten asioiden hoito

Kiinteistöhallintoa voidaan tarkastella laajasti koko *kiinteistöliiketoiminnan* tai *kiinteistönpidon* hallintona tai suppeammin näihin sisältyvien eri toimintakokonaisuuksien hallintona (esim. *kiinteistön ylläpidon* hallintona).

8

kiinteistön ylläpito

en real estate maintenance; real property maintenance;
management

toiminta, jonka tarkoituksena on säilyttää *kiinteistön* kunto, arvo ja ominaisuudet

Kiinteistön ylläpitoon kuuluvia toimintoja ovat mm. kiinteistöhoito ja kunnossapito. Ylläpitoon liittyvistä palveluista käytetään yleisesti nimitystä kiinteistöpalvelut, jotka voidaan jakaa kiinteistöhoitopalveluihin ja kunnossapitopalveluihin.

Kiinteistöliiketoimintaan kuuluva kiinteistön ylläpito perustuu valittuun kiinteistön elinkaariin strategiaan.

9

käyttäjätöiminnot <kiinteistöala>

en user functions; user facilities

toiminnot, joiden tarkoituksena on luoda *kiinteistön* tilojen käyttäjille edellytykset harjoittaa toimintaansa kiinteistössä

Käyttäjätöimintoja toteutetaan käyttäjäpalveluja tuottamalla.

10

kiinteistösijoittaminen; kiinteistösijoitus

en investment in real estate; real estate investment

pääoman sitominen *kiinteistöön* tai sen osaan voiton tai muun taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi

Kiinteistöihin voidaan sijoittaa joko suoraan tai välillisesti esimerkiksi osakkeiden ja rahastojen kautta.

Sanaa kiinteistöinvestointi käytetään suomen kielessä monimerkityksisesti tarkoittamaan joko kiinteistösijoittamista tai yhtä kiinteistöön tehtävää investointitoimenpidettä.

11

kiinteistönomistus

en real estate ownership; property ownership

kiinteistön hallinta siten, että yhdellä tai useammalla henkilöllä tai yhteisöllä on omistusoikeus kiinteistöön tai sen osaan

12

toimitila

mieluummin kuin: liikehuoneisto

en facility; commercial property; ~business premises;
~operational floor space

kiinteistöön sisältyvä rakennettu tila, jota käytetään aineettomien tai aineellisten hyödykkeiden tuotantoon

Toimitilat voidaan jaotella liiketiloihin, toimistotiloihin, tuotannollisiin tiloihin, palvelutiloihin ja varastotiloihin. Lainsäädännössä kaikki toimitilat ryhmitellään liikehuoneistoiksi. Lainsäädännössä kaikki muut kuin asuinhuoneistot ovat liikehuoneistoja.

Kiinteistöjohtamisen käsitteitä

13

kiinteistöjohtaminen

en real estate management; estate management

kiinteistöliiketoimintaan tai kiinteistönpitoon liittyvä johtaminen

Kiinteistöjohtaminen on tässä määritelty yläkäsitteenä, joka käytännön johtamistoiminnassa toteutuu esimerkiksi *kiinteistösijoitussalkun johtamisena, kiinteistösijoitusjohtamisena, kiinteistökohteen johtamisena tai toimitilajohtamisena*.

14

kiinteistösijoitussalkun johtaminen; kiinteistösalkun johtaminen; kiinteistösijoitussalkun hallinta

en property portfolio management; < portfolio management; < POM

kiinteistöjohtaminen, jonka tarkoituksena on vastata useita kiinteistösijoitusmuotoja ja -kohteita sisältävän salkun sijoitusstrategiasta ja osien painotuksista eri osamarkkinoilla tuotto- ja riskivaatimusten mukaisesti

Englannin termi 'portfolio management' viittaa laajempaan käsitteeseen, jota käytetään sijoitussalkun johtamisesta. Termin käytössä on eri tasoja: tyyppillisesti sijoitussalkku koostuu useasta eri varallisuuslajista, esimerkiksi osakkeet, joukkovelkakirjat ja kiinteistöt.

15

kiinteistösijoitusjohtaminen; kiinteistövarallisuuden johtaminen; kiinteistöomaisuudenhoito; < AM

en property asset management; < asset management; < AM

kiinteistöjohtaminen, jonka tarkoituksena on vastata tietyn kiinteistösijoitussalkun rakenteen toteutuksesta ostamalla, myymällä tai kehittämällä yksittäisiä kiinteistöjä tai niiden osia sekä seuraamalla ja ohjaamalla kiinteistöjen kannattavuutta

Ks. myös *kiinteistösijoittaminen, kiinteistökehitys*.

Englannin termi 'asset management' viittaa laajempaan käsitteeseen, jota käytetään yhden varallisuuslajin (englanniksi asset) johtamisesta tai omaisuuden hoidosta.

16

kiinteistökohteen johtaminen; operatiivinen kiinteistöjohtaminen; PM

en property management; PM

kiinteistöjohtaminen, jonka tarkoituksena on vastata tietyn *kiinteistön* tai sen osan käytettävyydestä ja arvon kehittämisestä ottamalla huomioon kiinteistönomistajan edut ja tarpeet

Kiinteistökohteen johtamisessa pyritään ohjaamaan eriyteisesti kiinteistön hallintaan (ks. *kiinteistönomistus*) ja *kiinteistön ylläpitoon* liittyviä toimintoja kiinteistönomistajan näkökulmasta.

Kiinteistökohteen johtamisesta huolehtivat suomalaisissa yrityksissä tyyppillisesti kiinteistö- ja kohdepäälliköt.

17

toimitilajohtaminen; tilajohtaminen; FM

en facility management; facilities management; FM

kiinteistöjohtaminen, jonka tarkoituksena on vastata tilojen hankkimisesta ja kehittämisestä sekä kiinteistö- ja käyttäjäpalveluista

18

yrityksen strateginen toimitilajohtaminen; CREM

en corporate real estate management; CREM

toimitiloihin liittyvä johtamisen osa-alue, jonka tarkoituksena on integroida toimitilavarallisuus ja toimitilojen käyttö osaksi yrityksen keskeisiä resursseja siten, että ne tuottavat lisäarvoa yrityksen ydinliiketoiminnalle

Yrityksen strategisella toimitilajohtamisella pyritään siihen, että *kiinteistösijoitusjohtamisen, kiinteistökohteen johtamisen ja toimitilajohtamisen* näkökulmat integroidaan yrityksen ydinliiketoiminnan strategioihin ja prosesseihin.

19

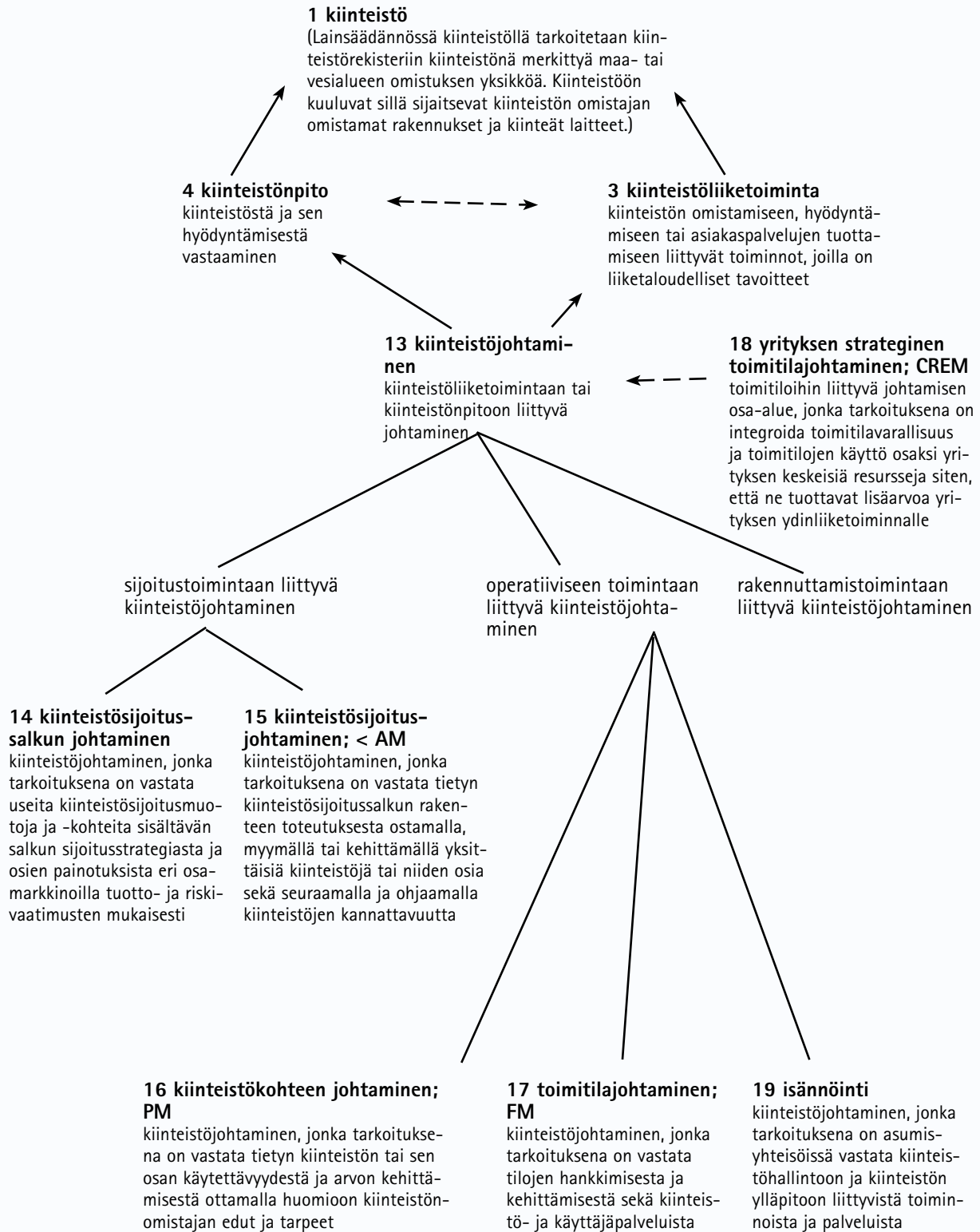
isännöinti

en building management; housing management

kiinteistöjohtaminen, jonka tarkoituksena on asumisyhteisöissä vastata *kiinteistöhallintoon* ja *kiinteistön ylläpitoon* liittyviä toimintoista ja palveluista

Asumisyhteisöjä ovat asunto-osakeyhtiöt ja asumisoikeusyhdystykset. Isännöintiä voidaan harjoittaa myös asunto-osuuskunnissa ja asuinkäytössä olevissa kiinteistöosakeyhtiöissä.

Asunto-osakeyhtiön toimitusjohtajana toimii isännöitsijä.

Kaavio. Kiinteistöjohtamisen käsitteitä.

Sanastotyöstä lyhyt askel sanakirjatyöhön

Lena Jolkkonen

14

Virpi Kalliokuusen nimi on terminologiapiireissä tullut monille tutuksi niin täällä Suomessa kuin kansainvälisissä yhteyksissäkin. Terminologin uransa Kalliokuusi aloitti yksitoista vuotta sitten, tarkemmin sanottuna 5.3.1990, kun hän vastavalmistuneena filosofian kandidaattina astui TSK:n palvelukseen. Sen jälkeen hän on ehtinyt olla monessa mukana ja kasvanut aloittelevasta terminologista TSK:n kantavaksi voimaksi. Viime vuosina Kalliokuusi on terminologin työn ohella toiminut myös TSK:n vt. toiminnanjohtajana muutamaan otteeseen.

Tänä keväänä Kalliokuusen työura sai uuden käänteen, kun hän siirtyi TSK:sta suomalaisen kustantajan palvelukseen kustannuspäälliköksi ja sai siten oivan mahdollisuuden syventää ja laajentaa leksikografista osaamistaan.

Kalliokuusen tekemä terminologinen työ on hyvin arvostettua sekä talon sisällä että ulkopuolella ja haluan käyttää tämän tilaisuuden esitelläkseni esimerkkejä hänen työstään TSK:ssa. Esimerkkien avulla toivon tuovani esille Kalliokuusen vankat ja monipuoliset terminologiset taidot sekä muutamia TSK:n tärkeitä periaatteita ja toiminta-aloja.

Kotimaisia sanastohankkeita

Yksi Sanastokeskuksen perustehtävistä on laatia eri erikoisalojen monikielisiä sanastoja, jotka perustuvat terminologiseen käsiteanalyysiin. Kalliokuusi ehti olla mukana tekemässä sanastoja monilta eri aihealueilta. Viime vuosilta mainittakoon esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan käsitteistön selvittäminen ja kiinteistöliiketoiminnan sanaston laatiminen.

Yksi TSK:n merkittävistä kotimaisista sanastohankkeista 90-luvun loppupuolella oli ympäristösana- ja sanastoprojekti, jonka vetäjänä Kalliokuusi toimi. Projekti oli monella tapaa haastava; aihepiiri on erittäin laaja ja käsitteet liikkuvat monilta osin yleiskielen ja erikoiskielen rajamailla. Tästä johtuen asiantuntijaryhmän koostumus oli laaja ja useiden eri osa-alojen asiantuntijoiden näkemykset piti sovittaa yhteen.

Projekti osoitti, että monitulkintaisten peruskäsitteiden, kuten *ympäristö*-käsitteen ja *luonto*-käsitteen määrittely oli erityisen haasteellista. Monissa kohdissa sujuva ja itseselvältä näyttävä lopputulos on pitkän pohdinnan ja useiden taustatekijöiden huomioonottamisen lopputulos. Parin vuoden määrätietoisen työrupeaman tuloksena syntyi *Ympäristösana- ja sanasto* (TSK 27), joka julkaistiin vuonna 1998. Kalliokuusi kertoi ympäristösana- ja sanastoprojektista muun muassa Terminfossa 1/1998.

"Erikoisalan sanakirjamme sijoittuvat jonkin tavallisten leksikaalisten sanakirjojen ja tietosanakirjojen väliin. Niissä käytettävä terminologinen systematiikka tarjoaa johdonmukaisen tavan jäsentää tietoa ja perehtyä erikoisalojen tietämykseen sekä viestittää tätä tietämystä selkeästi myös muille ihmisille." *Virpi Kalliokuusi, Terminfo 2/1997*

Sanastojen analysointia ja sanastotyön menetelmien kehittämistä

TSK:n toinen perustehtävä on kehittää sanastotyön menetelmiä. Kalliokuusi pohti työnsä yhteydessä muun muassa terminologiseen käsiteanalyysiin perustuvien sanastojen käytökelpoisuutta. Hän käsiteli aihetta eri näkökulmista useiden eri yleisöjen edessä ja kehitti ajatuksiaan vuosien varrella eteenpäin.

Toukokuussa 1997 Kalliokuusi esitelmöi pohjoismaisessa leksikografiakonferenssissa Espoon Hanasaassa otsikolla *Är det svårt att använda ordlistor som är utarbetade enligt terminologiska principer? Begreppsanalysens fördelar och nackdelar*. TSK:n laatimat sanastot perustuvat terminologian teoriaan ja sen sovelluksiin käytännön sanastotyössä. Usein sanastojen selkeyttä, perusteellisuutta ja luotettavuutta on kiiteltu. Kalliokuusi piti kuitenkin tärkeänä, ettei tietojen terminologinen käsittely- ja esitystapa saa muodostua itsetarkoitukseksi ja siksi on tärkeänä selvittää, minkälaisia hankaluuksia menetelmien käyttöön liittyy ja miten epäkohtia voidaan korjata.

Terminfossa 2/1997 julkaistussa artikkelissaan *Tekekö käsiteanalyysi sanastoista vaikeakäyttöisiä?* Kalliokuusi analysoi TSK:n sanastoja ja toteaa, että ne on laadittu kolmen perusperiaatteen mukaan. Kalliokuusi kirjoittaa, että "Ensiksikin TSK:n sanastot ovat normatiivisia sanastoja, joiden perustavoite on selkiyttää epäselvää kielenkäyttöä ja parantaa viestintää. --- sanastoissamme pyritään kuvaamaan erikoisalojen tietämyksen rakenneosia, käsitteitä, siten, että niiden sisältö rajataan selkeiksi tietokokonaisuuksiksi, jotka voidaan kiteyttää määritelmiksi". Normatiivisissa sanastoissa käsitteiden suomenkielisistä nimityksistä annetaan selkeät suositukset ja termeille esitetään sopivia vieraskielisiä vastineita. Lisäksi käsitteestä tai sen nimityksistä voidaan antaa lisätietoja määritelmää täydentävissä huomautuksissa.

Toinen TSK:n sanastojen keskeinen piirre on Kalliokuusen mukaan se, että TSK:n sanastot laaditaan aina tietyille kohdeyleisöille ja tiettyä käyttötarkoitusta varten. Tämä vaikuttaa muun muassa käsitteiden määrittelyyn ja niiden tietosisältöön ja siihen, mitä osa-alueita ja käsitteitä valitaan sanastoon sekä siihen, minkälaisia näkökulmia käsitteiden kuvauksessa noudatetaan.

Kolmantena piirteenä Kalliokuusi ottaa esille sen, että TSK:n sanastot perustuvat käsiteanalyysiin, jonka tavoite on selvittää mahdollisimman tarkasti käsitteiden olennaisiin sisältöihin ja käsitteiden välisiin suhteisiin.

Ongelmia terminologisissa määritelmissä

Käsitteanalyysi on hyvä renki, jonka avulla saadaan aikaan systemaattisia sanastoja, mutta toisaalta tämä systematiikka luo omat heikkoutensakin. Yksi TSK:n sanastojen käyttöä eniten hankaloittavista seikoista lienee määritelmien epäitsenäisyys ja tähän Kalliokuusi kiinnitti huomiota työssään.

Terminologisten periaatteiden mukaan kirjoitetussa määritelmässä osa käsitteen sisällöstä voi jäädä piiloon lähikäsitteiden taakse, koska sanastossa toisaalla määritetyn lähikäsitteen piirteitä ei pidä enää toistaa. Käytännössä tämä aiheuttaa sen, että yhden määritelmän ymmärtämiseksi sanaston käyttäjän tulee tarkistaa useita muita sanaston määritelmiä. Tuloksena voi olla pitkiäkin määritelmäketjuja, joiden seuraaminen alusta loppuun vie käyttäjältä aikaa.

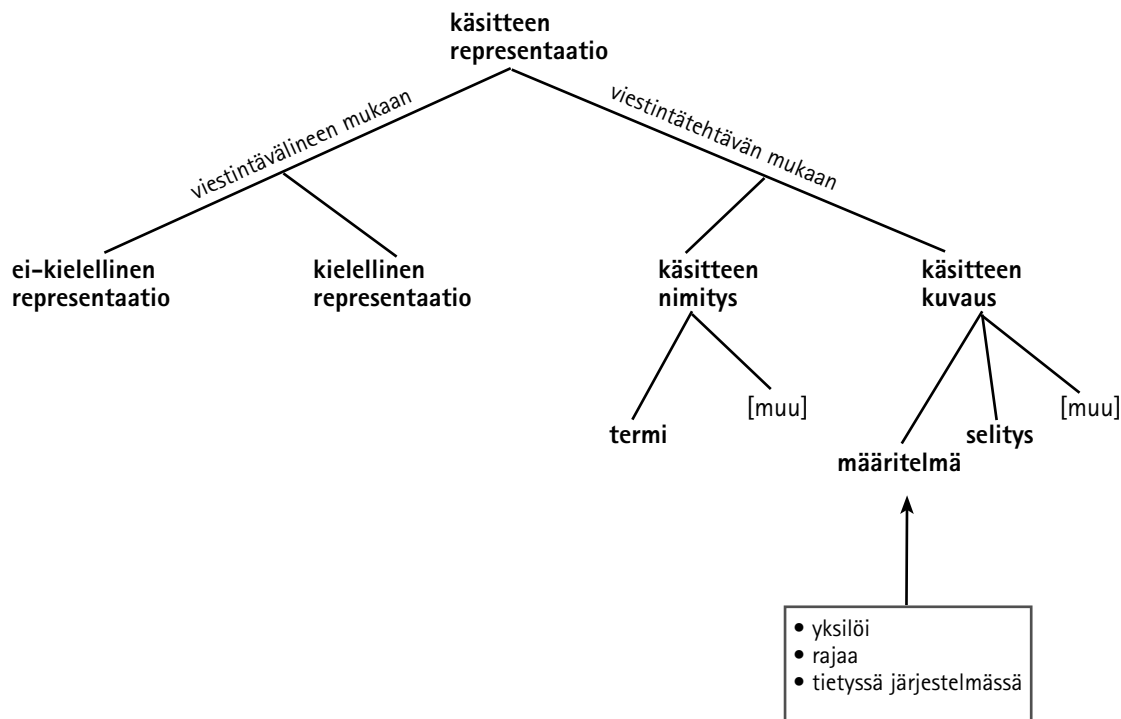
Kalliokuusen mielestä määritelmissä voidaan joustaa vaatimuksesta välttää turhaa toistoa eli lähikäsitteen piirteitä voidaan sijoittaa tai lähikäsitteen määritelmä voidaan kirjoittaa lähes kokonaan auki toisen määritelmän sisään. Määritelmiä täydentävät huomautukset ovat myös tärkeä apuväline. Niissä voidaan esittää vapaammin sellaista lisätietoa, joka helpottaa käsitteiden ymmärtämistä. Joissakin

tapauksissa selvennystä tuovat näkökulmien mukaiset lisätiedot. Sopivaa ratkaisua pohdittaessa on kuitenkin muistettava, ettei käsitteanalyysin perustaa ja loogista sisältöä ja rakennetta murenneta.

Tähän teemaan Kalliokuusi pureutui TSK:n 25-vuotisjuhlaulkaisuun kirjoittamassaan artikkelissa *Määrittelyn monet kasvot*. Käsitteanalyysiin perustuvien, systemaattisesti laadittujen määritelmien hyvistä puolista huolimatta määritelmät eivät sovellu kaikkien, esimerkiksi aihealuetta tuntemattoman maallikon tai kiireisen sanastonkäyttäjän tarpeisiin.

Artikkelissaan Kalliokuusi tarkastelee määritelmiä monesta näkökulmasta. Hän esittelee määritelmien tyyppejä, määritelmäkirjoitusperiaatteita sekä sitä, miten käsitesuhteet näkyvät määritelmissä. Lisäksi hän ottaa myös kantaa hänelle tärkeään aiheeseen terminologisten määritelmien ongelmat ja miten näitä ongelmia voisi vähentää.

Samassa artikkelissa Kalliokuusi esittää jo Nordterm 97:iin kehittämänsä käsittekaavion, joka kuvaa käsitteiden edustuksia (representaatiota). Siinä hän selvittää, mikä on määritelmän suhde muihin käsitteiden representaatioihin. Käsittekaavio puhukoon puolestaan:

Kaavio. Käsitteiden representaatiota kuvaava käsitejärjestelmä.

TSK:n 25-vuotisjuhlaulkaisussa *Toimikunnista termitalkoisiin. 25 vuotta sanastotyön asiantuntemusta* Kalliokuusi on myös kirjoittanut vastinetyöstä sanastoprojektissa yhdessä terminologi *Katri Seppälän* kanssa ja sanastotyön sanastoa yhdessä silloisen TSK:n johtajan *Olli Nykäsen* kanssa.

Terminologian standardisoinnista ja muita kansainvälisiä yhteyksiä

TSK on kansallisena sanastokeskuksena saanut olla mukana ISO/TC 37:ssä terminologian standardisoinnissa. Kalliokuusi pääsi yhteistyöhön mukaan tuoreena terminologina ja ehti usean vuoden ajan osallistua muun työnsä ohella standardien valmisteluun ja työryhmien kokouksiin.

Muista kansainvälisistä foorumeista, joihin Kalliokuusi panosti, mainittakoon EURALEX-konferenssit vuosina 1998 ja 2000, joissa hän esitelmöi yhdessä professori *Krista Varantolan* kanssa. Esitelmässään Kalliokuusi ja Varantola pohtivat leksikaalisten lähteitten käyttäjystävällisyyttä ja mahdollisuutta luoda interaktiivisia leksikaalisia käyttöliittymiä. Terminfossa 3/2000 Kalliokuusi kirjoitti EURALEX 2000-konferenssin annista sekä siellä pitämästään esitelmästään.

Kirjallisuutta:

Kalliokuusi, Virpi 1997. Tekeekö käsiteanalyysi sanastoista vaikeakäyttöisiä? *Terminfo* 2/1997.

Kalliokuusi, Virpi 1997. Är det svårt att förstå terminologiskt utformade definitioner? - Fördelar och nackdelar med begreppsanalys. Teoksessa *Nordterm '97. Rapport fra Nordterm '97, Guovdageaidnu 24–27 juni 1997. Nordterm 9*. Oslo: Nordterm.

Kalliokuusi, Virpi & Varantola, Krista 1998. From general dictionaries to terminological glossaries. User expectations vs editorial aims. Teoksessa *Actes EURALEX '98 Proceedings, osa II*. Toim. T. Fontenelle, P. Hilgsmann, A. Michiels, A. Moulin & S. Theissen. Liège: University of Liège.

Kalliokuusi, Virpi 1998. Från ordlisteredigerarens principer till användarens förväntningar. Teoksessa *LexicoNordica*. Oslo: Nordisk forening for leksikografi.

Kalliokuusi, Virpi 1998. Ympäristösanasto – suuri haaste sanaston laatijalle. *Terminfo* 1/1998.

Kalliokuusi, Virpi 1999. Erfarenheterna av arbetet med miljöordlistan. Triangeln fackexperter – terminologer – språkvårdare. Teoksessa *Terminologi och språkvård. Rapport från en konferens den 24–26 april 1998 i Gentoft*. Toim. Birgitta Lindgren. Oslo: Nordiska språkrådet.

Kalliokuusi, Virpi 1999. Määrittelyn monet kasvot. Teoksessa *Toimikunnista termitalkoisiin. 25 vuotta sanastotyön asiantuntemusta*. Toim. Kaisa Kuhmonen. Helsinki: Tekniikan Sanastokeskus ry.

Pohjoismaista yhteistyötä Nordtermin puitteissa

Sokerina pohjalla mainittakoon pohjoismainen Nordterm-yhteistyö, joka on tärkeää sekä Sanastokeskukselle organisaationa että useimmille terminologeille henkilökohtaisesti. Kalliokuusi on ollut alusta lähtien aktiivisesti mukana Nordterm-yhteistyössä, kahden viimeisen vuoden ajan Nordtermin johtoryhmän puheenjohtajana. Nordtermin työryhmistä Kalliokuusi osallistui terminologien ja sanastotyön pohjoismaisia koulutustapahtumia suunnittelevaan ja toteuttavaan työryhmään.

Kalliokuusi on myös miettinyt Nordtermin yhteistyön peruslinjauksia mm. Nordterm '99:ssä esitelmässään *Utmaningar för praktiskt terminologiarbete inom Nordterm*. Kielenhuoltajien ja terminologien yhteisessä konferenssissa Gentoftessa 1998 hänen esitelmänsä aiheena oli *Erfarenheterna av arbetet med miljöordlistan. Triangeln fackexperter – terminologer – språkvårdare*.

Kalliokuusi, Virpi & Nykänen, Olli 1999. Sanastotyön sanastoa. Teoksessa *Toimikunnista termitalkoisiin. 25 vuotta sanastotyön asiantuntemusta*. Toim. Kaisa Kuhmonen. Helsinki: Tekniikan Sanastokeskus ry.

Kalliokuusi, Virpi & Seppälä, Katri 1999. Vastinetyö sanastoprojektissa. Teoksessa *Toimikunnista termitalkoisiin. 25 vuotta sanastotyön asiantuntemusta*. Toim. Kaisa Kuhmonen. Helsinki: Tekniikan Sanastokeskus ry.

Kalliokuusi, Virpi 1999. Är det svårt att använda ordlistor som är utarbetade enligt terminologiska principer? Begreppsanalysens fördelar och nackdelar. Teoksessa *Nordiska studier i lexicografi 4. Rapport från Konferensen om lexicografi i Norden Esbo 21–24 maj 1997*. Helsinki: Nordiska föreningen för lexicografi.

Kalliokuusi, Virpi 2000. EURALEX 2000 – konferenssin satoa terminologeille. *Terminfo* 3/2000.

Kalliokuusi, Virpi & Varantola, Krista 2000. User-Sensitive Lexical Databases: A case of lexical knowledge management. Teoksessa *EURALEX 2000 Proceedings, osa I*. Toim. U. Heid, S. Evert, E. Lehmann & C. Rohrer. Stuttgart: Universität Stuttgart.

Kalliokuusi, Virpi 2000. Utmaningar för praktiskt terminologiarbete inom Nordterm. Teoksessa *Nordterm '99. Schaeffergården 13.–15. juni 1999. Nordterm 10*. Kööpenhamina: Nordterm.

Det var den 22–23 april 1976 som företrädare för Centralen för teknisk terminologi (TSK), Rådet för teknisk terminologi (RTT), Terminologigruppen i Danmark och Tekniska nomenklaturcentralen (TNC) samlades för första gången för att dryfta gemensamma spörsmål om fackspråk och terminologi. Mötesplatsen var TNC i Stockholm men initiativet till ett nordiskt möte kom från *Gert Engel* vid Terminologigruppen som bildats något år innan.

TNCs dåvarande chef, *Einar Selander*, var mycket glad åt danskarnas initiativ och såg gärna att TNC stod som arrangör för det första mötet. TSK var 1976 en organisation med bara ett par år på nacken. Terminologiarbete i organiserad form hade annars bedrivits i både Norge och Sverige sedan 1930-talet. Även Danmark hade haft en terminologicalentral under åren 1940–1960, som tyvärr lades ned i brist på resurser.

Det var alltså nya initiativ och ett nyvaknat intresse i Norden och världen för fackspråk och terminologi som låg bakom det första nordiska terminologiseminariet 1976 – kallat *Nordterm*. Nordens långvariga tradition av samarbete på många områden skulle efter det första seminariet komma att tillämpas också på terminologiområdet. Namnet Nordterm fick en utvidgad betydelse, från att ha varit namnet på seminariet blev det namnet på själva samarbetet.

Vid det första seminariet diskuterades terminologiforskning och terminologiutbildning, terminologiarbetets ställning i samhället, och möjligheten till gemensamma projekt och det är kring dessa frågor arbetet inom Nordterm har kretsat ända sedan dess. Arbetet har varit resultatitriktat, och en rad projekt som varit till gagn för varje enskilt land och för terminologiorganisationerna själva har genomförts.

Ett nordiskt forum för terminologiarbete

Den första konstellationen av samarbetsparter utvidgades i och med att Årslensk målnefnd kom med i Nordterm 1983 och Nordisk samisk institutt 1991. Den informella struktur som präglade de första tio åren fick fastare former 1987 då stadgar för Nordterm skrevs. I dessa sägs att Nordterm skall vara ett nordiskt forum och nätverk för terminologiarbete genom att

- främja det nordiska samarbetet kring terminologi via informationsutväxling, genom gemensamma projekt och genom att arrangera konferenser och symposier,
- säkra de nordiska ländernas inflytande på den terminologiska utvecklingen på ett internationellt plan,
- verka inom terminologisk forskning, praktiskt terminologiarbete, terminologiutbildning och andra terminologirelaterade aktiviteter.

Nordterm är flexibelt organiserat och har ingen egen finansiering. Det högsta organet är en styrgrupp med en representant för vart och ett av de samarbetande organen, och den som har ordförandeskapet i styrgruppen ansvarar också för Nordterms sekretariatsfunktion. Ordförandeskapet byts med två års mellanrum. De olika aktiviteterna genomförs i arbetsgrupper och projektgrupper.

Utöver denna centrala organisation finns Nordtermförsamlingen, som är öppen för alla terminologiintresserade i de nordiska länderna och som är avsedd att tillföra Nordterm nya impulser och idéer. Vartannat år samlas Nordtermförsamlingen i samband med en terminologikonferens. Nu i juni 2001 står TSK som värd för detta evenemang.

Samsyn och gemensam teoretisk grund

Vilka är då de konkreta resultat som denna 25-åring åstadkommit? Först är det nödvändigt att nämna att den viktiga och nödvändiga grund för resultaten har varit den samsyn som finns när det gäller teori och metodik.

Den grunden lades tidigt i och med att Nordterm arrangerade tvåveckors forskarkurser (1978 i Köpenhamn, 1982 i Vasa, 1985 i Köpenhamn och 1990 på Åland) där deltagare från hela Norden fick nya eller fördjupade kunskaper om terminologiteori, metoder och principer i terminologiarbetet, termbanksbyggande och terminologins förhållande till närliggande discipliner.

Många av deltagarna var både lärare och elever samtidigt. De båda första kurserna baserades huvudsakligen på den terminologiundervisning som bedrivits vid Handelshøjskolen i København och fackspråkforskningen vid universitetet i Vasa. Det var därför naturligt att *Heribert Picht* (Terminologigruppen) och *Christer Laurén* (Vasa universitet) inledningsvis kom att sätta stor prägel på den teoretiska kunskapsupbyggnaden inom Nordterm.

Konkreta resultat

Med den gemensamt uppbyggda terminologikompetensen i ryggen engagerade sig Nordterm från slutet av 70-talet starkt i arbetet inom den internationella standardiseringen, via kommittén *ISO/TC37 Terminology. Principles and coordination*. Nordtermföreträdare har haft och har fortfarande ordförandeskapet i ISO/TC37 samt convenerskap i flera av arbetsgrupperna; flera av de nyare standarder som arbetats fram, har gjorts inom ramen för Nordterm.

Som en sidoprodukt av Nordterms aktiva medverkan i ISO/TC37 har *Guide to Terminology* utkommit. I guiden beskrivs principer och metoder för det praktiska terminologi-arbetet och beskrivningen utgår från standarderna utarbetade inom ISO/TC37. Den är skriven av *Heidi Suonuuti*, tidigare chef för TSK och likaså ordförande i ISO/TC37 under många år, i nära samarbete med terminologer inom Nordterm. Boken är skriven på engelska och har senare översatts till flera andra språk och har därigenom fått en stor spridning.

Termbanksuppbyggnad har pågått kontinuerligt hos alla samarbetsparter. I det arbetet har strukturering av terminologisk information varit en viktig del, och ett gemensamt nordiskt termpostformat (NTRF) har utvecklats. Det gjorde det möjligt att samla alla då existerande nordiska termbanker på den cd-romska, *Termdok på cd-rom*, som publicerades av TNC redan 1992.

Danska terminologer verksamma inom EG har från början aktivt deltagit i Nordterm, vilket har gett alla deltagare en inblick i hur terminologer och översättare arbetar tillsammans. De övriga Nordterm-länderna fick genom deras deltagande goda möjligheter att etablera kontakter med Europeiska kommissionens översättningstjänst långt innan Finland och Sverige gick med i EU 1995. Sverige och Finland fick båda kort efter inträdet stora uppdrag som gick ut på att komplettera kommissionens databas Eurodicautom med svensk respektive finsk terminologi. Metoderna för att göra detta med högsta möjliga kvalitet utvecklades av TNC och TSK i samråd – ett exempel på att även bilateralt samarbete har förekommit inom Nordterm.

Några speciella ordlisteprojekt har också genomförts i nordiskt samarbete: en arbetsmiljöordlista (1983), en förstudie till en miljöordlista (1995) och en nordisk förvaltningsordbok (1991).

Nordterm-Net och Efcot

Två av de mest uppmärksammade projekten på senare tid har varit Nordterm-Net och Efcot, som delvis finansierats av EU.

Syftet med Nordterm-Net-projektet var att ge alla terminologiintresserade en mötesplats på Internet i form av en webbplats där bl.a. idéer om terminologi skulle kunna utbytas (<http://www.nordterm.net>). En av delarna på denna webbplats utgörs av Nordtermbanken, en ny samnordisk termbank i vilken tidigare erfarenheter av termpoststrukturering och kravspecifiering för programvaror kunde tillämpas i en ny miljö. Hur fortsättningen av Nordterm-Net, och därmed Nordtermbanken, nu kommer att gestalta sig är en fråga för Nordterm att arbeta med framöver.

Projektet Efcot syftade till att utifrån den arbetsmodell för terminologiska nätverk som tillämpats i Svenska datatermgruppen, få till stånd liknande grupper i andra länder inom Europa – för att på så sätt uppnå harmonisering av termer och begrepp inom dataområdet. Och nu finns faktiskt Tietotekniikan termitalkoot, Norsk datatermgruppe och den danska gruppen TermIT.

Länge leve 25-åringen!

Detta var några av milstolparna i Nordterms hittillsvarande historia. Håvard Hjulstad, RTT, har en gång skrivit följande i RTTs tidning (med det fyndiga namnet *Termposten*): "Av de internationala samarbeidsfora som RTT deltar i, er uten tvil Nordterm det som er viktigst for oss."

Nordterm är viktigt, bl.a. därför att det finns tyngdpunktsförskjutningar i kompetensen hos de enskilda samarbetsparterna – kompetens som genom samarbetet kommer alla till del. Det gör också att varje enskilt land kan tillgodogöra sig mer än vad som byggts upp inom det egna landet. I Nordterm möts forskare inom fackspråk och terminologi och de som sysslar med praktiskt terminologiarbete; det har visat sig vara till ömsesidig nytta.

Referenser:

Bucher, Anna-Lena 1993. Det praktiskt orienterade terminologi arbetet inom Nordterms ram mot bakgrund av övrigt terminologi arbete. I: *Fagspråk i Norden. Nordisk språksekretariats rapport 19*. Oslo: Nordisk språksekretariat.

Bucher, Anna-Lena 1994. Nordterminativtagare. I: *Festskrift till Gert Engel i anledning af hans 70 års fødselsdag*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Nordterm 8. Guide to Terminology. 1996. Helsingfors: Nordterm.

Nordterm 1976. Terminologiskt samarbete i Norden. Seminarium i Stockholm 22–23 april 1976. 1976. Stockholm: Tekniska nomenklaturcentralen.

Nordterm Stadgar. 1995.

Nordterm-Net på plats. Slutrapport för MLIS-122, kontrakt 23326/0.

Skärmoffensiv. Svenska datatermgruppen på export till Finland, Grekland och Norge. Slutrapport för projektet WebIT/Efcot (MLIS-2007).

Om författaren:

Anna-Lena Bucher är verkställande direktör för Terminologisentrum TNC samt ordförande i Nordterms styrgrupp från juni 2001. Hon var med och arrangerade den första Nordtermkonferensen 1976.

Termiharava-palstalla käsitellään ajankohtaisia tai ongelmallisiksi osoittautuneita termejä. Lukijat voivat lähettää lehden toimitukselle ehdotuksia sopivista aiheista.

– Y-TUNNUS

Huhtikuun alussa voimaan tulleen Yritys- ja yhteisötietolain (L 244/2001) myötä uusille yrityksille ei enää anneta *liike- ja yhteisötunnusta* eli *ly-tunnusta* vaan *yritys- ja yhteisötunnus*, *Y-tunnus*. Uudistuksen jälkeen perustettavan yrityksen ei tarvitse ilmoittaa tietojaan erikseen Verohallitukselle ja Patentti- ja rekisterihallitukselle, vaan tiedot voi ilmoittaa jommallekummalle viranomaiselle.

Jos yrityksellä tai yhteisöllä on jo olemassa liike- ja yhteisötunnus, voidaan nimitystä liike- ja yhteisötunnus tai ly-tunnus käyttää kolmen vuoden ajan uuden lain voimaantulon jälkeen, minkä jälkeen siirrytään käyttämään nimitystä yritys- ja yhteisötunnus tai Y-tunnus. Y-tunnuksen muoto on sama kuin ly-tunnuksen, ja sen tarkoituksena on yksilöidä yritys, mutta se ei kerro mitään yrityksen ominaisuuksista. Y-tunnus myös korvaa kaupparekisterinumeron ja säätiörekisterinumeron.

Yritys- ja yhteisötunnuksen ruotsinkielinen vastine on *företags- och organisationsnummer* (aikaisemmin *affärs- och samfundssignum*, *as-signum*), ja sen lyhenne on *FO-nummer*. Alun perin aiottiin käyttää lyhennettä *Y-signum*, mutta kieliasiantuntijoiden suosituksesta siirryttiin kuvaavampaan lyhenteeseen FO-nummer.

Ainakin Verohallitus käyttää yritys- ja yhteisötunnuksen englanninkielisenä käännösvastineena termiä *business identity code*. Terminfon 2/2000 Termiharavassa on kerrottu ly-tunnuksesta, ja samassa yhteydessä on annettu englannin-kielisissä teksteissä käytettäviä vastaavia termejä. Näitä termejä voi käyttää myös Y-tunnuksen vastineena.

yritys- ja yhteisötunnus; Y-tunnus

sv *företags- och organisationsnummer*; FO-nummer;
ej: Y-signum
en *business identity code*

– TV-SOVITIN

Termipalvelusta on viime aikoina kysytty useasti suomenkielistä vastinetta englanninkieliselle termille *set-top box*. Vaikka kyseessä on hyvin ajankohtainen käsite, ei englanninkieliselle

termille näytä vakiintuneen suomenkielistä vastinetta.

Vakiintuneen, omakielisen vastineen puutteessa käytössä on mm. englanninkielinen termi sitaattilainana. Lisäksi esimerkiksi Digita Oy käyttää ilmausta *digiboxi*. TSK ei kuitenkaan suosita ilmauksen käyttöä, sillä boxi-kirjoitusasu ei ole suomen kielen kirjoitussääntöjen mukainen eikä arkityylinen boksi-sana toisaalta kuvaa laitteen toimintaa tai käyttötarkoitusta, mikä olisi toivottavaa.

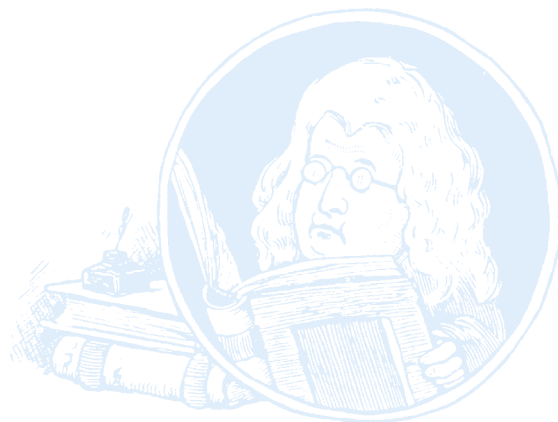
Tietotekniikan termitalkoissa suositellaan *set-top box* -termin suomenkieliseksi vastineeksi termiä *tv-sovitin*. Suositukseen on päädytty, koska kyseessä on laite, joka sovitaa signaalin sellaiseksi, että se voidaan vastaanottaa analogisella tv-vastaanottimella. Tv-sovitinta, joka muuttaa digitaalisen signaalin analogiseksi, voidaan kutsua *digisovittimeksi*.

tv-sovitin

en *set-top box*

analogisen televisiovastaanottimen lisälaitte, jonka avulla voidaan ottaa vastaan lähetyksiä, jotka vaativat signaalin muuntamista, koodauksen purkamista tai kaksisuuntaista tiedonsiirtoa

Esimerkiksi digitaalilähetysten ja erillismaksullisten kaapelitelesiviolähetysten vastaanottamiseen sekä vuorovaikutteisten palvelujen kuten tilausvideon käyttöön analogisella televisiolla tarvitaan tv-sovitin. Digitaalilähetysten vastaanottaminen analogisella televisiolla vaatii digitaalisen signaalin muuntamisen analogiseksi, erillismaksullisten kaapelitelesiviolähetysten vastaanottaminen signaalin koodauksen purkamisen ja vuorovaikutteiset palvelut vaativat mahdollisuuden kaksisuuntaiseen tiedonsiirtoon. Digitaalilähetysten vastaanottamiseen tarvittavaa tv-sovitinta voidaan kutsua digisovittimeksi. Jos digisovitinta halutaan käyttää erillismaksullisten digitaalitelevision lähetysten vastaanottoon, siihen tarvitaan erillinen ohjelmakortti. Digitaalisen televisiolla sellaisten digitaalisten tv-lähetysten vastaanottaminen, joista ei peritä erillistä maksua, on mahdollista ilman lisälaitetta.

- *EnDic2000*

Juha Kajander kirjoitti Terminfossa 1/2001 lähes kymmenen vuotta kestäneestä ympäristösanakirjaprojektista. Sanakirja on saatu vihdoin valmiiksi ja se on saanut nimekseen *EnDic2000*.

EnDic2000 sisältää noin 4600 termitietuetta ja sanakirjassa on mukana kahdeksan kieltä. Suomenkielisten termien lisäksi sanakirjasta löytyy termejä myös viroksi, englanniksi, saksaksi, ruotsiksi, latviaksi ja venäjäksi. Kirjan lopussa on lisäksi termien latinankielisiä vastineita. Määritelmiä sanakirjassa on noin 1500 termille. Määritelmät on kirjoitettu kolmella kielellä, suomeksi, viroksi ja englanniksi.

Sanakirja on tehty suomalais-virolaisena yhteistyönä. Kirjan on koonnut Suomen ympäristökeskuksen SYKEN tutkijaryhmä. Päätoimittajana toimi Viron maatalousyliopiston emeritusprofessori *Aleksander Maastik*.

Uudessa sanakirjassa on edeltäjän *Vesiensuojelun sanakirjan* tavoin runsaasti vesitermejä. Lisäksi sanakirjasta löytyy termejä mm. ympäristön- ja luonnonsuojelun, maantieteen, meteorologian, ympäristökemian, ympäristöfysiikan, biologian sekä ympäristötekniikan alalta.

EnDic2000 on tarkoitettu työvälineeksi ympäristöasioiden parissa työskenteleville, esim. kansainvälisissä tehtävissä toimiville henkilöille, tutkijoille, kääntäjille ja opiskelijoille.

Ympäristösanakirjan voi tilata hintaan 295 mk SYKEstä Tuula Rosbergiltä, puh. 09-4030 0798 tai Editasta puh. 09-566 0266, s-posti asiakaspalvelu@edita.fi, <http://pirtti.edita.fi/netmarket2/>.

EnDic2000. Ympäristösanakirja.
Toim. Aleksander Maastik, Pertti Heinonen, Veli Hyvärinen, Juha Kajander, Krister Karttunen, Heido Ots & Pertti Seuna.
Suomen ympäristökeskus, Helsinki 2000. 703 s.

ISBN 952-11-0812-6.

- *SFS-Käsikirja 19*

SFS on julkaissut kansainvälisen mittayksikköjärjestelmän suomalaiset perusstandardit käsikirjana, *SFS-Käsikirja 19*. Käsikirjan tarkoituksena on laajentaa mittaamisen yleisten peruskäsitteiden tuntemusta ja toimia työkaluna mittatieteen liittyvissä kysymyksissä.

Kirja on tarkoitettu oppilaitoksille, tutkimuslaitoksille, testaus- ja tarkastuslaitoksille, teollisuuden eri aloille, viranomaisille ja kuluttajille. SI-mittayksikköjärjestelmää ja sen käyttöä käsittelevät suomennotet perusstandardit saadaan näin yksissä kansissa kaikkien käyttäjien ulottuville.

Perusyksiköjä SI-järjestelmässä on seitsemän: pituuden yksikkö metri (m), massan yksikkö kilogramma (kg), ajan yksikkö sekunti (s), sähkövirran yksikkö ampeeri (A), termodynaamisen lämpötilan yksikkö kelvin (K), ainemäärän yksikkö mooli (mol) ja valovoiman yksikkö kandela (cd).

SI-järjestelmä on peräisin vuodelta 1799, jolloin Ranskassa siirryttiin metrijärjestelmään. Suomi siirtyi metrijärjestelmään vuonna 1886, SI-järjestelmän laajamittainen käyttöön-otto tapahtui 1970-luvulla.

Vuonna 1973 vahvistettiin ensimmäinen SI-mittajärjestelmää käsittelevä suomalainen standardi *SFS 2300*. Saman vuoden lopulla julkaistiin ensimmäinen painos *SI-oppaasta*. SI-järjestelmän suomalaisista perusstandardeista julkaistiin uusitut painokset vuonna 1999. Standardit ovat aiempaa laajempia ja sisältävät myös alkuperäisen englanninkielisen tekstin.

Julkaisun voi tilata Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n asiakaspalvelusta: puh. 09-149 9331, fax 09-146 4914, s-posti sales@sfs.fi. Tilaukset Internetistä <http://www.sfs.fi/standard/tilaus.html>.

SFS-Käsikirja 19. Suuret ja yksiköt. SI-mittayksikköjärjestelmä.
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, Helsinki 2001. 248 s.

- *Teksti työnä, virka kielenä*

Teksti työnä, virka kielenä -teoksessa esitellään Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen tutkijoiden Vesa Heikkisen, Pirjo Hiidenmaan ja Ulla Tiililän vuosina 1997–2000 toteuttamaa virkakielitutkimusta. Materiaalina ovat olleet julkisen hallinnon tekstit, joista on lingvistisen tekstintutkimuksen keinoin selvitetty mm. sitä, miten kieli vaikuttaa työhön ja työ kieleen. Tekijöiden yhtenä tavoitteena on herätellä lukijoiden kielitietoisuutta ja saada lukijat pohtimaan kielellisiä valintojaan.

Kirjassa kuvataan julkisen hallinnon tekstien tyyppillisiä piirteitä sekä analysoidaan yksittäisiä tekstejä. Tarkasteltavina ovat tekstien suhteet kielisysteemiin ja tilanteisiin sekä kielisysteemin suhde kulttuuriin. Lisäksi kirjassa tarkastellaan virkakielen institutionaalisuutta, kielellisten valintojen motiiveja, tekstien tekemisen konventioita sekä tarpeita, joita kielelliset valinnat tyydyttävät. Kirjan lopussa kootaan tutkimuksen tulokset ja tarkastellaan esim. virkateksteihin vaikuttavia kielellisiä luonnollistumia ja valtarakennelmia.

Muutamista keskeisimmistä teoreettis-metodisista lähtökohdista ja käsitteistä on tehty erilliset koosteet. Teokseen sisältyy myös lainauksia virkahenkilöiden haastatteluista, joita kutsutaan "työn ääniksi".

Kirja soveltuu tutkimuksen ja opetuksen tarpeisiin, esim. suomen kielen tutkimuksen, kielitieteen, kulttuurintutkimuksen, sosiologian, hallinnontutkimuksen ja mediatutkimuksen alalle. Kirjasta on myös hyötyä virkahenkilöille ja muille hallinnon alalla työskenteleville. Kirja sopii lisäksi yleisteokseksi suomen kielestä kiinnostuneille. Kielitieteeseen perehtymättömän lukijankaan ei tarvitse pelätä kirjaan tarttumista, koska kirja on tieteellisyydestään huolimatta tehty suhteellisen helppolukuiseksi. Kirjaan sisältyy myös luettelo muutamista kielitieteellisistä käsitteistä.

Teksti työnä, virka kielenä -teos maksaa n. 165 mk, ja sen voi ostaa kirjakaupoista tai tilata kustantajalta puh. 09-650 175, fax 09-629 699, s-posti gaudeamuskirja@hyy.fi. Tilaukset Internetistä <http://www.yliopistokustannus.fi/gaudeamus>.

Vesa Heikkinen, Pirjo Hiidenmaa & Ulla Tiililä.
Teksti työnä, virka kielenä.
Gaudeamus, Helsinki 2000.

ISBN 951-662-806-0

- *Ydintekniikan sanasto*

Suomen Atomiteknillinen Seura (ATS) on julkaissut sähköisen ydintekniikan sanaston. *Sanasto 2000* sisältää kaikkiaan noin 700 ydintekniikan alaan kuuluvan termin suomenkieliset määritelmät sekä termit kuudella kielellä, suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, ranskaksi, saksaksi ja venäjäksi. Sanasto pohjautuu ATS:n vuosina 1973 ja 1988 laatimiin sanastoihin.

Sanasto 2000 on tehty MS Word/Office 97 -muotoon. Sanasto sisältää ydintekniikan termien lisäksi niiden hakemiseen soveltuvan WORD Basicillä tehdyn makron.

Sanaston hinta on yksityishenkilöille 250 mk ja yhtiöille 2000 mk. Sanasto toimitetaan CD-ROM-levyllä. Sanaston voi tilata Jarmo Ala-Heikkilältä, puh. 09-451 3204, fax 09-451 3195, s-posti jarmo.ala-heikkila@hut.fi.

- *The Dictionary of Physical Geography*

Luonnonmaantiedettä käsittelevän sanakirjan *The Dictionary of Physical Geography* kolmas painos sisältää yli 2 000 hakusanaa. Hakusanat ovat mm. geomorfologian, ilmastotieteen, biomaantieteen, eläinmaantieteen, vesistötieteen, maaperäopin sekä kaukokartoituksen alalta.

Sanakirjassa hakusanat esitellään aakkosjärjestyksessä. Hakusanan yhteydessä on määritelmä sekä usein myös viittauksia toisiin käsitteisiin. Lisäksi kirja sisältää runsaasti selittäviä kuvia, karttoja ja kaavioita. Useiden hakusanojen yhteydessä on listattu asiasta tarkemmin kertovaa kirjallisuutta.

Kirja on tarkoitettu ennen kaikkea alan asiantuntijoille, tutkijoille, opettajille ja opiskelijoille. Kirjasta on kuitenkin varmasti hyötyä myös lähialojen ihmisille sekä jokaiselle luonnonmaantieteen harrastelijalle.

Sanakirja maksaa n. 325 mk ja sen voi tilata kirja-kaupoista.

The Dictionary of Physical Geography.
David S. G. Thomas Et Andrew Goudie.
Blackwell Publishers Ltd, Oxford 2000. 610 s.
ISBN 0-631-20473-3.

- *Laadunhallintajärjestelmät. Perusteet ja sanasto.*

SFS on vahvistanut laadunhallintajärjestelmiä käsittelevän standardin *Laadunhallintajärjestelmät. Perusteet ja sanasto*. Standardi on yhtäpitävä kansainvälisen standardin EN ISO 9000:2000 kanssa.

Standardi koostuu laadunhallintajärjestelmän perusteista ja sanastosta. Sanasto-osion kielet ovat suomi ja englanti. Myös käsitteet on määritelty molemmilla kielillä. Sanasto-standardien tavoin kullekin käsitteelle on suositettu yleensä vain yhtä termiä.

Standardin voi tilata Suomen Standardisoimisliitto SFS ry: n asiakaspalvelusta: puh. 09-149 9331, fax 09-146 4914, s-posti sales@sfs.fi. Lisätietoja <http://www.sfs.fi>.

SFS-EN ISO 9000. Laadunhallintajärjestelmät. Perusteet ja sanasto.
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, Helsinki 2001. 62 s.

Sirpa Suhonen

TSK has a new director

page 3

23

There has been a lot of changes in TSK's personnel again. *Virpi Kalliokuusi*, who worked over ten years as a terminologist and also an acting director of TSK, entered upon a new job and *Lena Jolkkonen* has taken on the responsibilities of TSK's director on the 1st of April. The editorial coordinator of Terminfo newsletter has also changed. *Minna Isoherranen* worked as the coordinator for a year and now *Johanna Suomalainen* takes over. Suomalainen has worked in TSK first as a trainee and since last autumn as a terminologist.

Lena Jolkkonen is a Master of Food Sciences, and she has worked as a terminologist in TSK since 1995. She came to work in a terminology collection project for the EU, and since then has participated in many other terminology projects as well as in TSK's basic services.

TSK will continue the same policy that has become familiar in the recent years. We want to strengthen our position as a national terminology centre by working in many important social fields. The methods of terminology work will stay as the basis for all our work, but we will develop better ways to respond to the needs of the information society. A good example of this is the Finnish Group for IT Terminology (<http://www.tsk.fi/termitalkoot/>). The Group works on a continuous basis, the results are published on the Internet and the members communicate by e-mail. These new methods and the subject itself have aroused wide interest and encouraged many new people, often ordinary language users, to participate in terminology work.

At the moment we are arranging Nordterm 2001 symposium in Tuusula, Finland. Almost 80 participants have already registered and the terminology course is fully-booked. We hope that the Nordterm days will be fruitful for all participants intellectually and socially.

We wish all Terminfo readers a nice summer!

Markku Lammi

page 4

Markku Lammi, the Managing Director of Taloustieto Oy and Director of Finance and Communications of the Research Institute of the Finnish Economy ETLA, became a member of TSK's board of directors in 1998. Lammi thinks that the board of directors should above all direct, develop and control the activities of the association. In his opinion it is essential that the board of directors discusses TSK's strategies and policies.

"The board of directors is responsible for the economy and administration, and so it is important that the board is versatile and consists of experts from different fields", says Lammi. "It is good that there are representatives from the field of science, associations, clients and so on." Lammi thinks that he can offer knowledge and information on an organization that receives external project funding, because most of

ETLA's project funding comes from project customers.

Lammi divides TSK's most essential tasks in four categories. TSK produces information on terms and it is important that this information is available to all, not just to the client who ordered the project. The second task is to provide services to TSK's members. Third task is to use terminological know-how widely, for example, in different projects. Fourth task is terminological research and development work.

Taloustieto is a small publishing firm which publishes literature, dictionaries and vocabularies on economy. The most famous of Taloustieto's publications is *Taloussanasto*, a dictionary of economy, which contains concepts in the fields of national economy and business economics, as well as definitions and foreign equivalents. Taloustieto is owned by ETLA which carries out research on economics, business and social policy as well as makes economic forecasts. And, like TSK, ETLA is a non-profit association that has its own members.

How to describe actions and events in different special fields

page 6

Nina Pilke is a researcher in the Department of Scandinavian Languages in the University of Vaasa. She writes about her thesis *Dynamic specialist concepts. Structuring knowledge concerning actions and events within the fields of technology, medicine and law*. She has studied how dynamic concepts are described in special field vocabularies. For this reason she studied 1500 Swedish definitions found in LSP glossaries on technology, medicine and law. She wanted to work with as different fields as possible in order to get a general picture on the way how knowledge on actions and events is structured.

There are no ready terminological methods for actions and events, and Pilke's aim was to develop methods that can be used when special field actions and events are analysed and described. Her analysis shows that action concepts are described in glossaries by stating who does, why, how, in which circumstances, where and when somebody does something. Event concepts are described by stating what has caused the event and how, where and when the event occurs. Based on these findings she developed a characteristic system that has six categories for action concepts: agent (who?), intention (why?), method (how?), situation (circumstances), place (where?) and time (when?); and four for event concepts: influencing factor (reason?), way (how?), place (where?) and time (when?).

Her analysis of those characteristics that are realized in the definitions of concepts widens the traditional terminological analysis. She introduces and focuses on semantic

categories, called dimensions, in the characteristic categories. First she has classified the characteristics according to characteristic categories, e.g. time. Then she has studied which semantic categories may be distinguished from the material in each category. For example, in the category of time the characteristics can express order in relation to other courses of events, extension of time or frequency.

Terminological methods have proved to be useful and effective tools in the analysis of specialist concepts and in disseminating knowledge irrespective of a special field. Pilke's study shows that, on the one hand, technology, medicine and law use the same features when defining concepts, but on the other hand they also have their own typical features because of the different research objects and different ways of understanding them.

It is typical for technology that the agent who does something is left out of a definition because the result is more important than who does it. Whereas in medicine the agent who performs the action can be important because certain operations demand certain competence, e.g. only a doctor has the right to issue a sick leave certificate.

The majority of terms in Pilke's material were nouns. In such cases that a concept was represented by both a noun and a verb, the term record with the noun term contained more information than the term record with the verb term. There could also be a reference to the other term record. If these two terms are placed in different term records without a direct reference, the information on the intension of a concept is easily given twice in somewhat varying wording, and the user of the glossary may think that they are two separate concepts.

The European Year of Languages 2001

page 9

The European Union and the Council of Europe have declared this year as the European Year of Languages. The Year concerns all 47 member states of the EU and the Council and all languages used in Europe.

Europe is a linguistically and culturally diversified community which has a huge cultural value. The Year of Languages is meant to promote Europe's linguistic diversity. The purpose is to make European citizens appreciate and protect multilingualism in their own societies. The second objective of the Year is to make more and more citizens realize the importance of language learning: that language learning develops tolerance and understanding between people with different linguistic and cultural backgrounds. Language skills obtained by learning facilitate free movement, employment opportunities, education and information flow.

An opening conference for the European Year of Languages took place in Lund, Sweden, in February. The EU will organize a Europe-wide information campaign which includes publications, material for the mass media and advertising. In addition, conferences and competitions related to language skills and teaching will be arranged. A European language day will be arranged on 26 September 2001 and an event to mark the end of the Year will be in December in Belgium.

Vocabulary of Real Estate Business

page 10

The project on real estate business terminology was started in the summer 2000 on the initiative of the Finnish Association of Building Owners and Construction Clients (RAKLI). The purpose of the project was to clarify the basic concepts of real estate business by giving them generally acceptable definitions. The project group consisted of experts in the real estate field and TSK's terminologists.

The Vocabulary of Real Estate Business contains 105 concepts and 11 concept diagrams. The concepts are defined in Finnish, and equivalents are given in English. This Terminfo article contains the first two chapters of the vocabulary which deal with the basic concepts of real estate business and real estate management. The whole vocabulary is available on RAKLI's web site as a PDF file.

From terminology to lexicography

page 14

Virpi Kalliokuusi started her career as a terminologist eleven years ago, when she came to work in TSK. Since then she has been involved in many activities and has grown from a novice terminologist to be a prominent figure in TSK. In recent years Kalliokuusi has also taken care of the duties of TSK's acting director in addition to her terminological work. Her work has been greatly appreciated in TSK and more widely, too.

This spring Kalliokuusi's career took a new turn when she left TSK and took up the position of a Publishing Manager in a Finnish publishing company. This gave her an excellent opportunity to deepen her lexicographical know-how.

One of TSK's basic tasks is to compile multilingual special field vocabularies which are based on terminological concept analysis. Kalliokuusi participated in compiling vocabularies in many special fields. For example, social affairs and health and real estate business can be mentioned of recent terminology

projects.

One of TSK's important Finnish vocabulary projects in the end of the 90's was a project on environment terminology, and Kalliokuusi was the project leader. This project was challenging in many ways, the subject field was very wide and many concepts were in the boundary between the standard language and a special language. Therefore the expert group was large and the viewpoints of experts from various sub-fields had to be reconciled. After a couple of years of devoted work the Environment Vocabulary was published in 1998.

Another TSK's basic task is to develop the methods of terminology work. Kalliokuusi discussed the usability of vocabularies based on terminological concept analysis in many lectures and articles. Concept analysis is a powerful tool for making systematic terminologies, but this systematic approach has its own weaknesses as well. TSK's vocabularies may be difficult to use, and perhaps the biggest reason for this is that definitions are not independent.

According to terminological principles the characteristics of a related concept defined elsewhere in a vocabulary must not be repeated. In practice, this means that in order to understand one definition the reader has to check several other definitions in the vocabulary. Kalliokuusi thinks that the requirement to avoid unnecessary repetition in definitions may be discarded, i.e. the characteristics of a related concept can be placed or its definition can be written almost in full in another definition. Notes supplementing a definition are also important. Such additional information that is relevant to understanding a concept may be expressed more freely in notes. In some cases additional information on different viewpoints may bring clarity.

As a national terminology centre TSK has participated in the standardization of terminology work in ISO/TC 37. For many years Kalliokuusi took part in the preparation of standards and in the meetings of work groups. The EURALEX conferences in 1998 and 2000 can be mentioned as other international forums which Kalliokuusi considered important. She lectured in both of them with professor *Krista Varantola* on user-sensitive lexical resources.

Nordic Nordterm cooperation is important for TSK as an organization and for most terminologists personally. Kalliokuusi has participated actively in Nordterm work, and for the last two years she has been the president of the Nordterm Steering Committee. Kalliokuusi was a member of Nordterm's Working Group that plans terminology training in the Nordic countries.

Nordterm – an experienced 25-year-old

page 17

Anna-Lena Bucher is the managing director of the Swedish Centre for Terminology and will be the president of the Nordterm Steering Committee from July 2001. She writes about the history of Nordterm.

The starting point for Nordterm was in 1976 when representatives from TSK, Norwegian Council for Technical Terminology RTT, Danish Terminology Group and TNC met in Stockholm for the first time to discuss technical language and terminology. At that time TSK and the Danish Group were only a couple of years old. In Norway and Sweden organized terminology work had been done since the 1930's. The first meeting was a Nordic terminology symposium called Nordterm, and this name became the name for the Nordic cooperation, too.

The first combination of cooperation parties was expanded with the Icelandic Language Council in 1983 and the Nordic Sami Institute in 1991. Nordterm's constitution was written in 1987. According to it Nordterm is to be a Nordic forum and network for terminology work. Nordterm will:

- promote cooperation among the Nordic countries in the field of terminology through the exchange of information, through joint projects and by holding conferences and symposia;
- ensure the influence of the Nordic countries in terminology development at an international level;
- work in the areas of terminology research, practical terminology work, education in terminology and other activities that have to do with terminology.

Nordterm has a flexible organization and no own financing. Its highest body is the Steering Committee with representatives from each participating organization. Different activities are carried out in Working Groups and Project Groups. The Nordterm Assembly meets every two years at a conference. This year the conference will be organized by TSK in Finland.

What practical results Nordterm has achieved? It has, for example, arranged four courses for researchers, and participates in the work of *ISO/TC37 Terminology. Principles and coordination. Guide to Terminology*, written by TSK's former director and former chairperson of ISO/TC37 *Heidi Suonuuti*, has been published. Nordterm members have developed a Nordic Terminological Record Format (NTRF) for structuring terminological information e.g. in termbanks.

The two most important projects recently have been Nordterm-Net and EFCOT which were partly financed by the EU. The aim of Nordterm-Net was to create a forum for all those who are interested in terminology in the form of a web site on the Internet (see www.nordterm.net). In the EFCOT project the model of the Joint Group for Swedish Computer Technology was used to start similar groups in other European countries, e.g. in Finland, Norway and Denmark. Many happy returns to the 25-year old!

Literature

page 21

EnDic2000

EnDic2000, Environmental Dictionary contains about 4600 term records and seven languages: Finnish, Estonian, English, German, Swedish, Latvian and Russian. For taxonomic terms, Latin is added as the eighth language. About 1500 terms have been defined in Finnish, Estonian and English. Terms cover the fields of water sector, environmental protection, nature conservation, geography, meteorology, biology and environmental technology.

Dictionary of nuclear engineering

The Finnish Nuclear Society has published an electronic dictionary of nuclear engineering called *Glossary 2000*. It contains about 700 terms in Finnish, Swedish, English, French, German and Russian and definitions in Finnish.

The Dictionary of Physical Geography

The third edition of *The Dictionary of Physical Geography* contains over 2000 entries on the fields of geomorphology, climatology, biogeography, zoogeography, hydrology, pedology and remote sensing. There is a definition in each entry, and the book contains plenty of pictures, maps and graphics.

Quality standard

The Finnish Standards Association has ratified the standard *SFS-EN ISO 9000 Quality management systems*. Fundamentals and vocabulary. The standard contains terms and definitions in Finnish and English.

Detailed publisher and order information can be found in the Finnish article, pages 21–22.

TSK on sanastoyön asiantuntija

Tekniikan Sanastokeskus (TSK) tarjoaa sanastotyöhön ja erikoisalojen termien käyttöön liittyvää tietoa ja asiantuntijapalveluja. Taustaltaan TSK on vuonna 1974 perustettu yhdistys, jonka ensisijaisena tarkoituksena on saada aikaan laadukkaita sanastoja sekä kehittää sanastotyön metodiikkaa ja pitää yllä siihen perustuvaa osaamista. Toiminta perustuu terminologian teorian ja sitä soveltavien käytännön menetelmien vankkaan hallintaan ja kehittämiseen.

Tekniikan Sanastokeskuksen toimintamuotoja ovat:

- termiaineistojen tuottaminen ja julkaiseminen
- termistönhuolto ja terminologinen neuvonta
- sanakirjoihin erikoistunut kirjasto
- sanastotyöhön liittyvä tietopalvelu
- sanastotyön menetelmien kehittäminen ja koulutus
- terminologia-alan kansainvälinen yhteistyö.

Sanastokeskus tekee riippumattomana asiantuntija-elimenä yhteistyötä paitsi jäsentensä myös muiden terminologiasta ja sanastotyöstä kiinnostuneiden yhteisöjen kanssa – esimerkiksi Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen, pohjoismaisten sanastokeskusten, kansainvälisten standardisointijärjestöjen sekä Euroopan unionin toimielinten kanssa.

Keitä TSK palvelee?

TSK:n asiakkaita ovat suomalainen elinkeinoelämä, julkishallinto, koulutus- ja tutkimussektori, Euroopan unionin toimielimet sekä terminologista tietoa tarvitsevat yksityishenkilöt. Palvelut on tarkoitettu kaikille oman alansa asiantuntijoille toimenkuvaan katsomatta, sillä missäpä työssä ei ammattikielen ja -termistön hyvällä hallinnalla olisi merkitystä. Erityisen paljon TSK:n palveluja käyttävät kääntäjät, toimittajat ja muut kielenkäytön ammattilaiset.

TSK kehittää ja tarjoaa palvelujaan asiakkaiden tarpeiden mukaan sekä erillisten toimeksiantojen muodossa että omaehtoisesti. Sanastokeskuksen työ on viime kädessä aina yleishyödyllistä palvelutoimintaa: siitä hyötyvät kaikki.

TSK är expert på ordlistearbete

Centralen för Teknisk Terminologi (TSK) erbjuder kunskap och experthjälp i frågor som berör ordlistearbete och facktermer. TSK är en förening som grundades år 1974. TSK:s primära uppgifter är att utarbeta högklassiga ordlistor och vidareutveckla ordlistearbetets metodik samt att upprätthålla det kunnande detta baserar sig på. TSK behåller terminologins teori och de praktiska metoder som tillämpar den.

TSK:s verksamhetsformer:

- produktion och publicering av terminologier
- termvård och terminologisk rådgivning
- ett bibliotek specialiserat på ordböcker
- terminologisk informationstjänst
- utveckling av ordlistearbetets metodik samt utbildning
- internationellt samarbete inom terminologin

Terminologicalentralen samarbetar som obunden expertorganisation såväl med sina medlemmar som med övriga organisationer som är intresserade av ordlistearbete – till exempel med Forskningscentralen för de inhemska språken, de nordiska terminologicalentralerna, internationella standardiseringsorgan samt Europeiska kommissionens organ.

Vem kan utnyttja TSK:s tjänster?

Bland TSK:s kunder finns, förutom privatpersoner som behöver terminologisk information, även representanter för det finländska näringslivet, den offentliga förvaltningen, utbildnings- och forskningssektorn och Europeiska unionens organ. Tjänsterna är avsedda för alla fackmän, oberoende av befattning, ty i vilket arbete skulle inte ett gott behållande av fackspråk och -termer vara betydelsefullt? Speciellt mycket används TSK:s tjänster av översättare, journalister och övriga professionella språkanvändare.

TSK utvecklar och erbjuder sina tjänster enligt kundernas behov. Uppdragen kan komma utifrån eller tas på eget initiativ. Arbetet på terminologicalentralen är alltid i sista hand allmännyttigt: alla blir betjänta av det.

www.tsk.fi

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS TARJOAA ERIKOISALOJEN TERMISTÖÖN, SANASTOIHIIN JA SANASTOTYÖHÖN LIITTYVÄÄ TIETOA JA ASIAANTUNTIAPALVELUJA. TSK:N PÄÄTOIMINTA-MUOTOJA OVAT SANASTOPROJEKTIT, TERMIPANKKI JA TERMIPALVELU.

TSK JULKAISEE TERMINFO-LEHDEN OHELLA ERIKOISALOJEN SANASTOJA JA SANALUETTE-LOITA. NÄMÄ TALLENNETAAN YLEENSÄ MYÖS SUORAKÄYTTÖISEEN TERMIPANKKIIN TEPAAN.

TSK:N KIRJASTOSSA ON LAAJA KOKOELMA ERI ALOJEN SANASTOJA, SANAKIRJOJA, SANAS-TOLUONNOKSIA JA SANASTOSTANDARDEJA. KIRJASTO ON AVOINNA ARKISIN KLO 8.30 –16.00.

TSK ON PERUSTETTU 1974, JA SEN JÄSENIÄ ON YRITYKSIÄ, LIIKELAITOKSIA, KÄÄNNÖS-TOIMISTOJA JA AATTEELLISIA YHDISTYKSIÄ. TSK TEKEE TIIVISTÄ YHTEISTYÖTÄ SEKÄ JÄSENISTÖNSÄ ETTÄ MUIDEN SANASTOTYÖSTÄ KIINNOSTUNEIDEN YHTEISÖJEN KANSSA.

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS (THE FINNISH CENTRE FOR TECHNICAL TERMINOLOGY, TSK) OFFERS INFORMATION AND EXPERT SERVICES RELATED TO SPECIAL LANGUAGE TERMINOLOGY, VOCABULARIES AND TERMINOLOGY WORK. TSK'S MAIN ACTIVITIES ARE TERMINOLOGY PROJECTS, TERMBANK ACTIVITIES AND TERM SERVICE.

TSK PUBLISHES A NEWSLETTER CALLED TERMINFO AND SPECIAL LANGUAGE VOCABULARIES AND TERM LISTS. THESE ARE USUALLY ALSO ENTERED IN TSK'S ONLINE TEPA TERMBANK.

TSK'S LIBRARY HAS A LARGE COLLECTION OF VOCABULARIES, DICTIONARIES, VOCABULARY DRAFTS AND TERMINOLOGY STANDARDS. THE LIBRARY IS OPEN 8.30–16.00 ON WEEKDAYS.

TSK WAS FOUNDED IN 1974, AND IT HAS BOTH PRIVATE AND STATE ENTERPRISES, TRANSLATION AGENCIES AND NON-PROFIT ASSOCIATIONS AS ITS MEMBERS. TSK WORKS IN CLOSE CO-OPERATION BOTH WITH ITS MEMBERS AND OTHER ASSOCIATIONS THAT ARE INTERESTED IN TERMINOLOGY WORK.

Sanastotyön asiantuntemusta vuodesta 1974.

ISSN 0358-7517